

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ||
మార్చి 8 వాస్తవ చరిత్ర ||

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం
మార్చి 8 వాస్తవ చరిత్ర

రచయిత
ఆర్.జవహర్
తెలుగు
సింహాద్రి సరోజిని

శ్రామిక మహిళా సమన్వయ కమిటీ (సిఐటియు)
ఆంధ్రప్రదేశ్ కమిటీ, విజయవాడ

English Title : The Real Story of International Womens Day & March 8th
Author : R.Jawahar
ప్రథమ ముద్రణ : జనవరి, 2018 (ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్)
ప్రతులు : 1000
ద్వితీయ ముద్రణ : ఫిబ్రవరి, 2018 (శ్రామిక మహిళా సమన్వయ కమిటీ, సిఐటియు)
ప్రతులు : 5500
వెల : ₹ 60/-

ప్రతులకు

PSBH

ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్

27-1-54, కారల్ మార్ప్ల రోడ్, గవర్నర్ పేట,
విజయవాడ -2, ఫోన్ : 0866 -2577533

బ్రాంచీలు

విజయవాడ, విశాఖపట్నం, తిరుపతి, గుంటూరు, కాకినాడ,
ఏలూరు, విజయనగరం, ఒంగోలు, నెల్లూరు, కర్నూలు, అనంతపురం

ముద్రణ

ప్రజాశక్తి డైలీ ప్రింటింగ్ ప్రెస్, విజయవాడ
website : www.psbh.in
prajasaktipublishinghouse@gmail.com

133559

విషయసూచిక

---

* అంకితం	7
* ప్రచురణకర్తల మాట	9
* ఆసక్తిదాయక పుస్తకం	10
* వాస్తవాల ప్రతిరూపం	12
* జనం మధ్య ఉండాల్సిన పుస్తకం	14
* రచయిత పలుకులు	16
* అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం అంటే ఏమిటి?	19
* మొదటి ఇంటర్నేషనల్	21
* రెండవ ఇంటర్నేషనల్	24
* అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు మహిళా ఉద్యమం	27
* నగరస్థాయిలో, జాతీయ స్థాయిలో మొట్టమొదటి మహిళా దినోత్సవం	29

* అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి నిజమైన ఆవిర్భావం	31
* రష్యాలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం	35
* అరెస్టులు, అణచివేత జరిగినప్పటికీ...	38
* “ఆయుధాలు పట్టండి”	40
* ‘మార్చి 8’కి ఆసలు మూలం	42
* కూలిపోయిన రాచరికం	44
* ప్రపంచ తొలి సోషలిస్టు విప్లవం	46
* మహిళా హక్కుల్లో అనూహ్య విజయాలు	49
* ‘మార్చి8’ని ఏర్పాటు చేసిన నిజమైన సంఘటన	53
* స్త్రీవాద వెల్లువ	57
* ఐక్యరాజ్యసమితిలో కమ్యూనిస్టు మహిళల పాత్ర	62
అనుబంధాలు	
* కట్టుకథలు - వాస్తవాలు	67
* కాలక్రమణిక	73

అంకితం

శ్రీమతి మైథిలీ శివరామన్ (జననం 1939) అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం కార్యనిర్వాహక అధ్యక్షులు. మైథిలీ మహిళల, కార్మికుల, వ్యవసాయ కార్మికుల, మధ్య తరగతి ప్రజల, అంటరానివారుగా పిలవబడుతున్న వారి హక్కుల కోసం పూర్తి కాలం పనిచేసిన మిలిటెంట్ నాయకురాలు. ఒక మంచి మేధావిగా ఆమె అనేక అంశాలపై విస్తృతంగా రచనలు చేశారు. ఆమె ద్వారానే నేను తొలిసారిగా 1970ల ప్రారంభంలో “ఫెమినిజం”(స్త్రీవాదం) అనే పదాన్ని గురించి విన్నాను.

శ్రీమతి లీలావతి(1957-1997) మదురైలో అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘంలో పనిచేసినారు. నీటి ట్యాంకు మాఫియాకు వ్యతిరేకంగా పోరాడి తాను నివసించే ప్రాంతంలోని ప్రజలకు ఉచితంగా మంచినీరు అందేలా చేసినప్పుడు నాటి రాష్ట్ర పాలకవర్గ పార్టీ వారు లీలావతిని 1997లో 40 సంవత్సరాల వయస్సులో చంపేశారు.

రనే కోటే(జననం 1937) అమెరికా స్త్రీవాద ఉద్యమంలో “వామపక్ష స్త్రీవాది”గా (1960లు, 1970ల చివరలోనూ, 1980ల ప్రారంభంలోనూ) పాలుపంచుకున్నారు. ఆమె రచించిన ఇంటర్నేషనల్ ఉమెన్స్ డే ఆర్ ది రియల్ డేట్స్ ఆఫ్ ది మిస్టేరియస్ ఆరిజిన్స్ ఆఫ్ మార్చి 8 అన్నిల్ నా కన్ఫ్యూజ్డ్, ఫ్యాబ్రికేటెడ్, ఫర్గాటెన్: ది కీ టు ది ఎనిగ్మాస్, ది హిస్టారికల్ ట్రూత్ (అంతర్జాతీయ మహిళా

దినోత్సవం లేదా ఇప్పటి వరకూ గందరగోళంగా ఉన్న తప్పుగా ఉటంకిస్తున్న మరచిపోయిన మార్చి 8 మార్మిక మూలాల అసలు తేదీలు:రహస్యానికా మూలం. చారిత్రక వాస్తవం) గ్రంథం 1984లో ప్రచురితమయింది. నా పరిశోధనకు సంబంధించినంత వరకూ అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం, మార్చి 8 మూలాలకు సంబంధించిన ఏకైక గ్రంథం. ఆమె 1960లలో క్వెబెక్‌లో టీవీ పరిశోధకురాలిగా ఉన్నారు. 1990లలో అమెరికాలో మానసిక చికిత్సా నిపుణురాలిగా ఉన్నారు. ఆమె 'నా తల్లి మనోవైకల్యమున్నవారా?' అనే గ్రంథాన్ని 2008లో రచించారు.

ప్రచురణకర్తల మాట

మార్చి 8 మహిళా దినోత్సవానికి సంబంధించిన అనేక అపోహలు అవాస్తవాలు ప్రచారమవుతున్న నేపథ్యంలో ఈనాడు ఆ దినోత్సవ ప్రాముఖ్యతని, ప్రాశస్త్యాన్ని గురించి ఆర్. జవహర్ అధ్యయనం చేసారు. ఆంగ్లంలో ది రియల్ స్టోరీ ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ ఉమెన్స్ డే అండ్ మార్చి 8 గా ఉన్న ఆ పుస్తకాన్ని తెలుగు పాఠకులకు అందించేందుకు ప్రచురించిన ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్ కు, ఈ పుస్తకాన్ని తెలుగులో అనువదించిన కామ్రేడ్ సింహాద్రి సరోజిని గారికి కృతజ్ఞతలు.

సంపాదకులు

(శామిక మహిళా సమస్వయం కమిటీ (సిబటియు))

ఆసక్తిదాయక పుస్తకం

ప్రపంచవ్యాప్తంగా మహిళలు విస్తృతంగా నిర్వహించే రోజు, అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం వెనుక ఉన్న అసలైన కథను ఈ ప్రముఖ ముద్రణ ద్వారా ఈ గ్రంథ రచయిత కామ్రేడ్ ఆర్ జవహర్ మనకు పరిచయం చేశారు.

20వ శతాబ్దంలోని చారిత్రక దినోత్సవాలకు సంబంధించిన అసలైన మూలాలను ఎంతో శ్రమకొర్చి, సవివరమైన పరిశోధన జరిపి రచయిత మనకు అందించారు. పెట్టుబడిదారీ విధానంపై పోరాటం ప్రారంభమైనప్పుడు మిలిటెంట్ కమ్యూనిస్టు మహిళలు అందులో చేరిన వైనాన్ని వివరించారు. మొత్తంగా సమాజంలో 'మహిళల సమస్యలపైనా', అలాగే తమకు సంబంధించిన కమ్యూనిస్టు ఉద్యమాలలో అంతర్గతంగానూ వారు జరిపిన పోరాటాన్ని సంపూర్ణంగానూ, సమగ్రంగానూ అర్థం చేసుకునేందుకు వీలు కల్పించారు.

నేడు అంతర్జాతీయ దినోత్సవంగా గుర్తిస్తున్న మార్చి 8ని వాస్తవికంగా అంతర్జాతీయ దినోత్సవంగా జరపాల్సిందిగా పిలుపునివ్వడానికి గత పరిస్థితులను రచయిత చాలా చక్కగా గుర్తించారు.

నేడు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న దేశాలు మార్చి 8ని జరుపుకుంటున్నాయి. ఇది స్వాగతించదగిన పరిణామమే అయినప్పటికీ అది దోపిడీతో కూడిన పెట్టుబడిదారీ

వ్యవస్థను సవాలు చేస్తూ మహిళలు ముఖ్యంగా శ్రామిక మహిళలు జరిపిన పోరాట చిహ్నంగా ఉనికిలోకి వచ్చిన మార్చి 8 చరిత్రను, దానికున్న సోషలిస్టు మూలాలను నానాటికీ దిగజార్చుతున్నది. భారతదేశంలో న్యాయం కోసం జరిగిన మహిళా పోరాటాలు దీనికి అదనంగా పెట్టుబడిదారీ దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా సాగే పోరాటాలతో కులతత్వం, కుల వ్యవస్థ, కుల ఆధారిత వివక్ష వ్యతిరేక పోరాటాలతో కలిసి జమిలిగా సాగుతున్నాయి. వర్గ, కుల, లింగ ఆధారిత అసమానతలు, అణచివేతల నుంచి మహిళల విముక్తి కోసం జరిగే పోరాటం ప్రతిఫలించేలా డిమాండ్ల పత్రంతో జరిపే సందర్భంగా మార్చి 8 మారింది.

అందువల్ల ఈ పుస్తకం చాలా సకాలంలో వెలువడింది. మరింత సమానత్వంతో కూడిన, న్యాయమైన సమాజాన్ని నిర్మించాలనే కలతో మహిళల విముక్తి కోసం జరిగే పోరాటాల్లోకి వస్తున్న యువతరం మహిళలకు ఇది కచ్చితంగా ఆసక్తిని కలిగిస్తుందని నేను విశ్వసిస్తున్నాను.

ఈ ముఖ్యమైన ప్రచురణ ద్వారా పోరాటానికి తన వంతు సహకారాన్ని అందించిన ఈ రచయితకు మరోసారి అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను.

బృందా కరత్

అఖిల భారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం పూర్వ ప్రధాన కార్యదర్శి

వాస్తవాల ప్రతిరూపం

ఇటీవలి సంవత్సరాల్లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం భారతదేశంలో ప్రాచుర్యం పొందింది. ఇది మీడియా, అడ్వర్టయిజింగ్ పరిశ్రమ దృష్టిని కూడా అనేక విధాలుగా ఆకర్షించింది. అనూహ్యమైన ఆసక్తి పెరుగుతున్నప్పటికీ దాని మూలాలు ప్రపంచంలోనూ, భారతదేశంలోనూ దాదాపు ఒక శతాబ్దం వెనక్కు వెళ్ళింది. సోషలిస్టు చారిత్రక సందర్భం అయినప్పటికీ దానికి భిన్నంగా కార్పొరేట్ ప్రకటనకర్తలు ఆసక్తిని పెంచుకోవడం హాస్యాస్పదం.

ఇప్పుడు మహిళా ఉద్యమాల్లో చేరుతున్న యువత, ఉత్సాహం ఉరకలు వేసే మహిళలు, పురుషుల సంఖ్య పెరుగుతున్నందున వారు భారత్లోనూ, ప్రపంచవ్యాప్తంగానూ దాని సుసంపన్నమైన చరిత్రలను గురించి తెలుసుకోవడం, దృష్టి పెట్టడం చాలా ముఖ్యం. ఈ వైపు నుంచి చూస్తే క్యామ్రేడ్ ఆర్ జవహర్ పుస్తకం విలువకట్టలేనిది. దీన్ని విస్తారంగా చదవడం, ప్రశంసించడం జరుగుతుందని నేను భావిస్తున్నాను.

ఈ పుస్తకం అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం మూలాన్ని 1910లో జరిగిన సోషలిస్టు మహిళల అంతర్జాతీయ సదస్సులో ఉన్నట్లు కనుగొన్నది. అలాగే 'మార్చి 8' మూలాన్ని 1917 మార్చి 8న మహిళా కార్మికులు ప్రారంభించిన రష్యా విప్లవంలో

ఉన్నట్లు గుర్తించింది. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని మార్చి 8న శాశ్వతంగా నిర్వహించుకోవడానికి 1921లో జరిగిన కమ్యూనిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ తీసుకున్న నిర్ణయమే కారణమని ఇది చూపింది. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి సంబంధించి 1921 తరువాత జరిగిన ముఖ్యమైన సంఘటనలను కూడా ఈ పుస్తకం పేర్కొంది.

అలాగే అనుబంధంలో ఇచ్చిన కట్టుకథలు x వాస్తవం అనే అంశం అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం, మార్చి 8 తేదీకి సంబంధించి విస్తృతంగా ప్రచారంలో ఉన్న అనే కట్టుకథలకు సంబంధించిన వాస్తవాలను వెల్లడించింది.

కామ్రేడ్ జవహర్ ఇదంతా శ్రమకోర్చి చేశారు. అలాగే ముఖ్యమైన పత్రాలను తన పరిశోధనకు ఆధారాలుగా చూపారు.

భారత దేశంలో నేడు పెద్ద ఎత్తున ఫాసిస్టు పోకడలు పెరుగుతున్న తరుణంలోనూ, అసమ్మతిని ఒక పదకం ప్రకారం అణచివేస్తున్న పరిస్థితిలో మార్చి 8 గొప్ప ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంది. 1940ల ప్రారంభంలో రాడికల్ మహిళా ఉద్యమం ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా సాగిన విధంగానే మనం నిజమైన ప్రజాస్వామ్యం, లౌకికవాదం కోసం సాగుతున్న ఉద్యమంతో సమానత్వం కోసం సాగుతున్న మహిళా ఉద్యమాన్ని మమేకం చేయాలి.

ఈ పుస్తకం ద్వారా మార్చి 8 అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం రోజున ఈ సందేశం అట్టడుగున ఉన్న మహిళలకు చేరాలని నేను ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

నేను ఈ అవకాశాన్ని కేవలం కామ్రేడ్ ఆర్ జవహర్ ను అభినందించేందుకు మాత్రమే గాక మహిళల ఉత్సవంగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ప్రపంచవ్యాప్తంగా జరగడం వెనుక ఉన్న ఆలోచనను ప్రాచుర్యంలోకి తెచ్చేందుకు, ఆయన ప్రయత్నం చేసినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను.

అన్నీ రాజా

నేషనల్ ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఉమెన్స్ (ఎన్ఎఫ్ఐడబ్ల్యు) ప్రధాన కార్యదర్శి

జనం మధ్య ఉండాల్సిన పుస్తకం

స్వేచ్ఛను సమానత్వాన్ని డిమాండ్ చేస్తూ నూరేళ్లకు పైనుంచే మహిళా ఉద్యమాలు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంటున్నాయి.

ఓటు హక్కును, 8 గంటల పని దినాన్ని డిమాండ్ చేస్తూ సోషలిస్టు విప్లవాత్మక మహిళలు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని జరుపుకోవడాన్ని ప్రారంభించారనే విషయాన్ని గమనంలో ఉంచుకోవడం ముఖ్యం. మహిళల స్వాతంత్ర్యం కోసం-కేవలం మహిళలను మాత్రమేగాక అణచివేత సంకెళ్ళ నుంచి ప్రపంచవ్యాప్తంగా విముక్తి చేసేందుకు విప్లవం కోసం ఆ కార్మికవర్గ మహిళలు, రివల్యూషనరీ సోషలిస్టులు పోరాటం జరిపారు.

అలాగే 1917 మార్చి 8న మహిళా కార్మికులు ప్రారంభించిన రష్యా విప్లవాన్ని స్ఫూరించుకునేందుకు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి శాశ్వతంగా మార్చి 8ని జరుపుకుంటున్నామనే విషయాన్ని కూడా గుర్తుంచుకోవడం చాలా అవసరం.

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని తమకు అనుకూలంగా మలచుకోవాలని, దాన్ని నిజమైన చారిత్రక, సమకాలీన ప్రాధాన్యతను నీరుగార్చాలని భావిస్తున్నందున మార్కెట్, పాలకవర్గ రాజకీయవేత్తల్లో అత్యధికులు మనం ఈ చరిత్రను మరచిపోవాలని కోరుకుంటున్నారు.

ఇక్కడ కామ్రేడ్ జవహర్ రచించిన ఈ అద్భుత గ్రంథం యొక్క ప్రాధాన్యత కన్పిస్తోంది. కామ్రేడ్ జవహర్ అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ చరిత్రను - ఇంకా ముఖ్యంగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని మనుగడలోకి తేవడంలో కార్మికవర్గ మహిళల, కమ్యూనిస్టు మహిళల పాత్రను మన ముందుంచారు. ఎంతో శ్రమకోర్చి, ఇంకా ముఖ్యంగా చిన్న పిల్లలు సైతం ఆస్వాదించే విధంగా చక్కటి, తేలికైన భాషలో ఈ సజీవ చరిత్రను రచయిత పాఠకులకు అందించారు.

ఒకే వ్యవస్థగా పెట్టుబడిదారీ విధానం, పితృస్వామ్య వ్యవస్థపై పోరాడేందుకు మహిళా ఉద్యమం, వామపక్ష ఉద్యమ ఆవశ్యకతను మహిళా దినోత్సవానికి పునాదులు వేసిన కమ్యూనిస్టు, కార్మికవర్గ మహిళల చరిత్ర మనకు జ్ఞాపకం చేస్తోంది. ప్రజల విముక్తికి మహిళా విముక్తి అవసరం. అలాగే మహిళల విముక్తికి ప్రజా విముక్తి అవశ్యకం.

కామ్రేడ్ జవహర్ రాసిన పుస్తకాన్ని పలువురు చదువుతారని, ఆయన భావాలను పంచుకుంటారని ఆకాంక్షిస్తున్నాను. ఇది కేవలం పుస్తకాల అరల్లో ఉంచేది కాదు. అది ఫ్యాక్టరీలు, పొలాలు, వీధి సమావేశాలు, పాఠశాలలు, కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఉండాల్సింది. దీనిని అనేక భారతీయ భాషల్లోకి తర్జుమా చేయాలి, అంతేగాక దృశ్య-శ్రవణ రూపాల్లో కూడా రూపొందించాలి.

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ స్ఫూర్తి వర్ధిల్లాలి! నారీ ముక్తి సబ్ కీ ముక్తి! స్త్రీల విముక్తి అందరి విముక్తి!

కవితా కృష్ణన్

సభ్యులు, ఆల్ ఇండియా ప్రోగ్రెసివ్ ఉమెన్స్ అసోసియేషన్ జాతీయ కార్యదర్శి

రచయిత పలుకులు

1990లలో కొందరు యువతులు అడిగారు. మార్క్సిజం అంటే ఏమిటి? స్త్రీవాదం అంటే ఏమిటి? నాకు చేతనైనంతలో బాగానే సమాధానం ఇచ్చాను. ఈ సిద్ధాంతాల నిర్మాణానికి వారు కృషి చేశారు. కొన్నేళ్ళ క్రితం ఈ మహిళలు, యువతులు “అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ ఆవిర్భావం, ఏర్పాటుకు సంబంధించి ఈ భిన్నమైన కథనాలు ఎందుకు?” అని అడిగారు. వారి ప్రశ్నకు నా దగ్గర సమాధానం లేదు. సమాధానం కోసం అప్పటినుంచే తీవ్ర పరిశోధన ప్రారంభించాను. అది చాలా కుతూహలాన్ని రేకెత్తించిన ప్రయాణం. దానికి నాకు రెండేళ్ళ సమయం పట్టింది. ఆ నా పరిశోధన ఫలితమే ఈ పుస్తకం.

ఆన్లైన్లో అనేక వ్యాసాలను పరిశీలిస్తున్నప్పుడు అది నన్ను ఫ్రెంచి, జర్మన్, రష్యన్, పోర్చుగీస్, ఫిన్నిష్, తదితర భాషల వెబ్సైట్లను చూసేందుకు దారిచూపింది. ఆ భాషలు నాకు తెలియవు! గూగుల్ ట్రాన్స్లేట్ సహాయంతో నేను ఆ అంశాల సారాన్ని అర్థం చేసుకోగలిగాను.

వాటిలో అనేక కట్టుకథలు, వాస్తవాల్లో తప్పులు, అప్రామాణిక ప్రకటనలు, అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ఆవిర్భావానికి కారుకులైన వారే జ్ఞాపక శక్తిని కోల్పోవడం, ఇలాంటివి ఎన్నో ఉన్నాయి. అవి వాస్తవం కంటే కూడా ఎక్కువగా ప్రాచుర్యంలో ఉన్నాయి! ఈ పుస్తకంలో ఆ విషయాలను సరిచేసేందుకు నా శక్తికొలదీ ప్రయత్నించాను.

ప్రొఫెసర్ చోయి చటర్జీకి ముందుగా కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను. ఆమె రచించిన 'సెలబ్రేటింగ్ ఉమెన్: జండర్, ఫెస్టివల్ కల్చర్, అండ్ బోల్షివిక్ ఐడియాలజీ, 1910-1939, పిట్స్ బర్గ్, యూనివర్సిటీ ఆఫ్ పిట్స్ బర్గ్ (ప్రెస్, 2002 అనే గ్రంథం రష్యా విప్లవంలో మహిళల పాత్రకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని తెలుసుకునేందుకు ఎంతగానో ఉపయోగపడింది.

నే ముందుగా కృతజ్ఞతలు చెప్పాలనుకుంటున్న వ్యక్తి నాకు ప్రత్యక్షంగా సహకారం అందించిన రెనే కోటే.

నేను ఈ పుస్తకాన్ని ఆమెతో పాటు మరో ఇద్దరు కామ్రేడ్స్ కు అంకితమిచ్చాను. పెద్ద సంఖ్యలో ఉన్న నా ఇ-మెయిల్స్ కు ఆమె ఎంతో ఓపికగా స్పందించారు. తన బిజీ షెడ్యూల్ ను పూర్తి చేసుకున్న అనంతరం అమెరికాలో తన ఇంటి నుంచి రాత్రి 3 గంటల సమయంలో కొన్ని ఇ-మెయిల్స్ ను ఆమె టైప్ చేశారు. తన పుస్తకంలోని అత్యంత విలువైన పత్రాలున్న ఒక పేజీ కాపీని రెనే ఇ-మెయిల్ చేశారు. జర్మన్ భాషలో ఉన్న ఈ పత్రాన్ని ఆమె తన స్నేహితురాలు మరియునేతో తర్జుమా చేయించి నాకు పంపారు.

అలాగే అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవంపై రాసిన ఫ్రెంచి గ్రంథాన్ని, వాజ్ మై మదర్ స్కిజోఫెర్రిక్? అనే గ్రంథాన్ని కూడా నాకు పంపారు. మా మధ్య అనేక తీవ్ర విభేదాలున్నప్పటికీ ఆమె నాతో నిరంతరం చర్చించారు. నన్ను ప్రోత్సహించారు.

తమిళ పత్రిక నక్కిరన్ లో వారానికి రెండు సార్లు నా వ్యాసాలను ప్రచురించినందుకు ఆ పత్రిక సంపాదకులు నక్కిరన్ గోపాల్ కు కృతజ్ఞతలకు మించి కూడా చెప్పాల్సి ఉంది. ఈ పుస్తకం సారాంశమైన అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ వ్యాసాల పరంపరను ఆయన ప్రచురించారు. ఆయన ఇప్పటికే అనేక వ్యాసాలను, తమిళంలో ఉన్న నా పుస్తకం కమ్యూనిజం నాయిత్రా, ఇంద్రు, నాలైని ముద్రించారు. అదే కాదు. అనేక విధాలుగా నాకు సహాయం అందించిన ఆయన నాకు సోదర సమానులు.

కామరాజ్ కు నా హృదయపూర్వక అభినందనలు. ఆయన నక్కిరన్ లో అసోసియేట్ ఎడిటర్ గా ఉన్నప్పుడు ఈ వ్యాసాలను ప్రచురింపజేయడంలో సహకరించారు. ఆయనకు వచ్చిన ఇబ్బందులన్నింటినీ ఆయన ఎంతో ఓపికతో భరించారు! ఆయన కూడా నాకు సోదరుని వంటివారే.

నాకు సహాయం అందించినందుకు ఫ్రంట్‌లైన్ సీనియర్ అసోసియేట్ ఎడిటర్ టిఎస్ సుబ్రమణ్యం, సినీ దర్శకుడు, మా అబ్బాయి డార్విన్‌కు నా అభినందనలు. ఈ పుస్తకానికి చక్కటి ముఖ చిత్రాన్ని తయారు చేసినందుకు నా మిత్రుడు పి వేదరాజన్‌కు కృతజ్ఞతలు.

చెన్నైలోని క్విన్ మేరీ కళాశాలలో అర్థశాస్త్ర మాజీ ప్రొఫెసర్, నా భార్య సి.పూరణంనకు ఆమె అందించిన మరపురాని సహాయానికి ఎలా కృతజ్ఞతలు తెలపాలో తెలియడం లేదు.

ఈ పుస్తకాన్ని ముద్రించిన ఆకర్ బుక్స్‌కు కృతజ్ఞతలు.

జులై 4, 2016

ఆర్ జవహర్

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం అంటే ఏమిటి?

సమకాలీన భారత దేశంలో నేడు జరుపుతున్న లాంటిది మాత్రం కాదు. అంటే మహిళల కోసం వంటల పోటీలు నిర్వహించడం లేదా నగలు, చీరలు, ఇతర వస్తువులకు డిస్కౌంటు అమ్మకాలు పెట్టడం మాత్రం కాదు. అలాగే వారు హాజరైనందుకు మహిళలకు ధన్యవాదాలు చెప్పడం కూడా కాదు. ఆ దినోత్సవాన్ని పెట్టుబడిదారీ సామాజిక శక్తులు దొరకబుచ్చుకోవడం విడ్డూరం.

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం మహిళలు తమ హక్కులు, స్వేచ్ఛ కోసం చేసిన పోరాటాలను, భవిష్యత్ పోరాటాల కోసం వేసుకున్న ప్రణాళికలను మననం చేసుకోవడానికి ఉద్దేశించింది. సమాజాన్ని మార్చేందుకు మహిళలు, వారి ప్రతినిధులు సృష్టించుకున్నది ఈ రోజు. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం మొదటి సోషలిస్టు విప్లవంలో భాగమైన విప్లవ క్రమాన్ని ప్రారంభించిన శ్రామిక మహిళలను సత్కరించుకునే రోజు.

1891లో ఎలియనార్ మార్ట్ ఇలా చెప్పారు

మహిళ అతి దారుణమైన దుర్దశకు, నైరాశ్యానికి, ఇతరులపై ఆధారపడటానికి నెట్టబడింది. అత్యంత నైపుణ్యమున్న శ్రమను చేస్తున్నప్పటికీ ఆమెకు అతి తక్కువ వేతనం చెల్లించడం జరుగుతోంది. సాధారణంగా దానర్థం ఆకలితో అలమటించడమే. పైగా యజమాని కోసం సుదీర్ఘమైన పని గంటలు పనిచేయవలసి వస్తోంది. ఇదేగాక తన తొలి యజమానికి అంటే భర్తకు 'ఇంటి పని' రూపంలో కూడా భారాన్ని మోయవలసి వస్తోంది. ఇంకా ఆమె తనపై ఆధారపడి ఉన్న పిల్లలున్న వితంతువు

లేదా అవివాహిత తల్లి అయితే లేదా ఈ ప్రపంచంలో ఆమె ఒంటరి అయితే పురుషులంతా పనిని నిలిపివేసి విశ్రాంతి తీసుకుంటుండగా ఆమె మాత్రం ఇంకా పనిచేయాల్సి వస్తోంది... ¹

నేడు కూడా స్వభావరీత్యా చూస్తే అదే పరిస్థితి. ఇంకా ఇంటి పని మాత్రమే చేసే మహిళల పరిస్థితి ఏమిటి? ఈ క్లేశదాయకమైన పనిని ఆమె మరణించే వరకూ ఎలాంటి సెలవు లేకుండా చేస్తోంది.

వర్గ ఆధిపత్యం, పురుష దురహంకారం కలగలిసి నాడు, నేడు మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న ఈ పరిస్థితిని సృష్టించాయి. మహిళల వీరోచిత పోరాటాలు మనుషులంతా సమానత్వంతో, ప్రేమతో, సంతోషంతో జీవించే నూతన సమాజాన్ని హామీనిచ్చాయి. ఆ పోరాటాలే అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని ఆవిష్కరించాయి.

దీని చుట్టూ ఎన్నో కల్పిత గాథలున్నాయి. ఈ పుస్తకం అనుబంధంలో ఇలాంటి కల్పిత గాథలను వెల్లడించడం జరిగింది.

అలాంటి కల్పిత గాథల వివరాల్లోకి వెళ్ళడానికి ముందు మనం అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం, మార్చి 8 తేదీ మూలం, వాటి ఏర్పాటు గురించి మనం అర్థం చేసుకుందాం.

మొదటి ఇంటర్నేషనల్

ఓ, మోతలు పెడుతూ పనిచేస్తున్న యంత్రాల్లారా
మీ ఆరంభాన్నీ, ముగింపును చెప్పనా?
మీరు మా కార్మికుల శ్రమతో
పుట్టారన్నది నిజం కాదా?

- తమిళకవి భారతి దాసన్

ప్యాక్టరీలలోని కార్మికులు మాంచెస్టర్ నుంచి మద్రాసు వరకూ ఎలాంటి కాలపరిమితి లేకుండా 1800 నుంచి పరిశ్రమించారు. తమకు తామే యంత్రాలుగా మారిపోయారు. నడుం విరిచే, గుండెలు పగిలే పనిని భరించలేక కార్మికులు యువతగానే మరణించారు.

1863 నాటి అలాంటి ఒక శ్రామిక మహిళ గాథ కారల్ మార్క్స్ ను ఎంతగానో కదిలించి వేసింది. ఈ విషయాన్ని గురించి ఆయన తన కాపిటల్ గ్రంథంలో రాశారు.

‘1863 జూన్ చివరి వారంలో లండన్ దినపత్రికలన్నీ ‘అధిక శ్రమతో మృతి’ అనే శీర్షికతో ఒక ‘సంచలనాత్మక’ వార్తను ప్రచురించాయి. ఆ వార్త దొరసానుల బట్టలు కుట్టే 20 ఏళ్ళ మేరీ అన్నే వాళ్లే మృతికి సంబంధించింది. ఆమె ఎంతో గౌరవప్రదమైన బట్టల తయారీ సంస్థలో ఉద్యోగిగా ఉంది. ఆమెను దాని యజమాని ఎలైస్ అనే గొప్ప వనిత దోపిడీ చేసింది.’

తరచుగా చెప్పుకునే ఆ పాత కథను మళ్ళీ గుర్తుచేసుకుందాం. ఈ యువతి సగటున పదహారున్నర గంటలు పని చేస్తుంది. రద్దీగా ఉండే సీజన్ లో అయితే విరామం లేకుండా 30 గంటలు పనిచేస్తుంది. ఆమె ఈ పనిలో కోల్పోయిన శక్తిని

పూరించేందుకు అప్పుడప్పుడూ ద్రాక్ష సారాయి లేదా కాఫీ ఇస్తుండేవారు. ఇది కూడా బాగా రద్దీగా ఉండే సీజన్లోనే. కులీన వంశీయుల అతివలు ధరించే కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలిపే ఆ దుస్తులను కొత్తగా వచ్చిన వేల్స్ రాజకుమారి గౌరవార్థం ఏర్పాటుచేసిన బాల్ డ్యాన్స్ కార్యక్రమంలో ధరించేందుకు వాటిని తయారు చేయించేందుకు ఆమెకు శక్తిని కల్పించాల్సిన అవసరం ఉన్నందున వాటిని అందించేవారు.

మేరీ అన్నే వాళ్లే మరో 60 మంది బాలికలతో కలిసి ఒక్కో గదిలో 30 మంది చొప్పున విరామం లేకుండా ఇరవై ఆరున్నర గంటలు పనిచేసింది. వారిని అంత కిక్కిరిసి ఉంచడం వల్ల వారికి అవసరమైన గాలిలో మూడింట ఒక వంతు మాత్రమే అందించే సామర్థ్యం ఆ పని ప్రదేశానికుంది. రాత్రి పూట వారు పడక గదిని చెక్కలతో చిన్నచిన్న రంధ్రాల్లాగా తయారు చేసిన గదుల్లో ఇద్దరిద్దరు చొప్పున నిద్రించాలి. లండన్లోని దొరసానుల బట్టలు తయారు చేసే ప్రముఖ సంస్థల్లో ఒకదానిలో ఉన్న పరిస్థితి ఇది. మేరీ అన్నే వాళ్లే శుక్రవారం నాడు అనారోగ్యానికి గురయింది. ఆమె ఆదివారం మరణించింది. అయితే యజమాని మేడమ్ ఎలైస్కు ఎలాంటి ఇబ్బందికర పరిస్థితి కల్గించకుండా తన చేతిలో ఉన్న పనిని పూర్తి చేసిన తరువాతనే కన్నుమూసింది.

మరణశయ్యపై ఉన్న ఆమెకు వైద్యం అందించేందుకు చాలా ఆలస్యంగా పిలవబడిన డాక్టర్ కీయ్ ఈ కేసులో కీలక సాక్షిగా కొరోనర్ జ్యూరీ ముందు వాంగ్మూలమిచ్చారు. 'మేరీ అన్నే వాళ్లే కిక్కిరిసి ఉన్న గదిలో సుదీర్ఘ పని గంటలు పని చేయడం వల్ల, గాలి వెలుతురు ఏమాత్రం లేని గదిలో నిద్రించడం వల్ల మరణించింది' అని ఆ డాక్టర్ జ్యూరీకి తెలిపారు. చాలా మంచిగా డాక్టర్కు గుణపాఠం చెప్పేందుకు కొరోనర్ జ్యూరీ తన తీర్పును వెలువరించింది. 'చనిపోయిన మేరీ అన్నే మూర్ఖ వ్యాధితో మరణించిందని పేర్కొంది. కిక్కిరిసిన పని ప్రదేశంలో అతిగా పని చేయడం వల్ల ఆమె ఆరోగ్యం దెబ్బతిని చనిపోయినట్లు భయపడాల్సిన అవసరం కూడా ఉందని చెప్పింది.'

స్వేచ్ఛా వ్యాపారులు కాబ్డెన్, బ్రెట్ నిర్వహించే మార్నింగ్ స్టార్ పత్రిక 'చనిపోయే వరకూ పరిశ్రమించే మన శ్వేతజాతి బానిసలు అత్యధిక సమయం మౌనంగా చిక్కిశ్శయ్యమై మరణిస్తారు' అని ఆక్రోశించింది.²

అయితే ఆ మౌనం ఎక్కువ కాలం అలాగే కొనసాగలేదు. అట్లాంటిక్ సముద్రానికి ఇరువైపులా సాగిన కార్మిక పోరాటాల పాత ప్రవాహాలపై అది నిర్మితమయింది. నూతన యత్నాలు అంతర్జాతీయ స్థాయిలో కార్మికులనే ఏకం చేసే ప్రయత్నం చేశాయి.

1864లో గ్రేట్ బ్రిటన్, జర్మనీ, ఫ్రాన్స్, పోలెండ్, ఇటలీలకు చెందిన కార్మిక ప్రతినిధులు లండన్లో సమావేశమయ్యారు. పెద్ద ఎత్తున సోషలిస్టులు, కార్మిక సంఘాల నాయకులు ఆ సమావేశానికి వచ్చారు. వారిలో కార్ల్ మార్క్స్ కూడా ఉన్నారు. ఈ సమావేశం ఫలితంగా ఇంటర్నేషనల్ వర్కింగ్మెన్స్ అసోసియేషన్ ఆవిర్భవించింది. అదే తరువాత మొదటి ఇంటర్నేషనల్ గా ప్రాచుర్యం పొందింది.

తరువాత ఇంటర్నేషనల్ జనరల్ కౌన్సిల్ సమావేశంలో మార్క్స్ ప్రారంభోపన్యాసం చేశారు. అది ఇంటర్నేషనల్ విధానంగా రూపొందింది. అది ఏకగ్రీవంగా ఆమోదం పొందింది.³

పారిశ్రామిక అభివృద్ధి స్వభావాన్ని మార్క్స్ ఎత్తి చూపారు. ఒకవైపు పెట్టుబడిదారుల వద్ద సంపద, మరోవైపు కార్మికులకు పేదరికం, ఆకలి ఆ అభివృద్ధి విధానం స్వభావమని ఆయన పేర్కొన్నారు. ఇక్కడ సమస్య రాజకీయపరమైనదే కాని సహజసిద్ధమైనది కాదు.

అందువల్ల రాజకీయాధికారాన్ని చేజిక్కించుకోవడమనేది కార్మిక వర్గ ప్రధాన బాధ్యత... అన్ని దేశాలలోని కార్మికులారా, ఏకం కండు!⁴ అని మార్క్స్ పిలుపునిచ్చారు.

ఈ పిలుపు తరువాత జరిగిన సదస్సులోనూ, మహాసభల్లోనూ మారుమోగింది.

కానీ అదే సమయంలో విభిన్న రకాల ఆలోచనా ధోరణులతో నాయకుల మధ్య విభేదాలు, చీలికలు కూడా పెరిగాయి. ఆ తరువాత పదేళ్ళకు మొదటి ఇంటర్నేషనల్ అంతమయింది.

తరువాత మార్క్స్ శాస్త్రీయ జోస్యం చెప్పారు,

“...అది అంతమైపోవడానికి బదులు ఇంటర్నేషనల్ తన తొలి సుషుప్తావస్థ కాలం నుంచి మరో అత్యున్నత స్థాయికి చేరుతుంది. అక్కడ ఇప్పటికే ఉన్న దాని అసలు ధోరణులు వాస్తవాలుగా మారతాయి. దాని అభ్యుదయ అభివృద్ధి క్రమంలో దాని చరిత్రలోని చివరి అధ్యాయం రాయడానికి ముందు అది అనేక మార్పులకు లోనవుతుంది.”⁵

ఆయన చెప్పిన ఈ జోస్యం అనంతరం కాలంలో నిజమయింది.

మార్క్స్ 1883లో కన్నుమూశారు.

సోషలిస్టు పార్టీలు, కార్మిక సంఘాలు పెరిగి, విస్తరించాయి. ఈ క్రమంలో చారిత్రక మేడే పోరాటం గర్జించింది!

రెండవ ఇంటర్వ్యూ

1886, మే 1.

ఇదే రోజున అమెరికా కార్మికులు సార్వత్రిక సమ్మెను ప్రారంభించారు. ఎనిమిది గంటల పనిదినం కోసం పెద్ద ఎత్తున ర్యాలీలు నిర్వహించారు. ఈ పోరాటానికి కేంద్రం చికాగో. తరువాతి రోజుల్లో పోలీసు కాల్పుల్లో చికాగోలో అనేక మంది కార్మికులు మరణించారు. పెద్ద సంఖ్యలో అరెస్టుయ్యారు. తరువాతి సంవత్సరంలో నలుగురిని ఉరితీశారు.

ఆ నలుగురిలో ఒకరైన ఆగస్ట్ స్పైస్ ఇలా నినదించారు.

“నేడు మీరు మా గొంతు పిసికి చంపుతున్నా మా గళాల కంటే మా మౌనం మరింత శక్తిమంతంగా మారే సమయం వస్తుంది.”⁶

ఈ చారిత్రక పోరాటం మే 1న ప్రారంభమైంది. అందువల్ల కార్మికోద్యమ పదకోశంలో మేదేగా మారింది. తరువాత మరిన్ని శక్తిమంతమైన ఉద్యమాలు జరిగాయి.

రెండవ ఇంటర్వ్యూగా పిలవబడిన సోషలిస్టు ఇంటర్వ్యూ వ్యవస్థాపక సదస్సు ఫ్రెడరిక్ ఎంగెల్స్ సహాయంతో 1889లో పారిస్‌లో జరిగింది.⁷ ఆ మహాసభలో జర్మనీ, ఫ్రాన్స్, అమెరికా, ఇంగ్లండ్, రష్యా, తదితర దేశాల నుంచి దాదాపు 400 మంది ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు. ఆగస్ట్ బెబెల్, క్లారా జట్కిన్, ఎలియనార్ మార్ట్, జార్జి ఫ్లెఖనోవ్‌తో సహా దాదాపు అందరూ మార్క్సిస్టులే ఆ మహాసభలో పాల్గొన్నారు.⁸

(ఇక్కడ ‘సోషలిస్టు’ పదాన్ని ఉపయోగించడాన్ని గురించి ఒక గమనిక. ఆ సమయంలో ‘కమ్యూనిస్టు’ అనే పదం అంతగా వాడుకలో లేదు. రెండవ లేదా

సోషలిస్టు ఇంటర్నేషనల్ లో పాల్గొన్న కార్యకర్తలందరూ సోషలిస్టులుగానే పిలవబడ్డారు. లెనిన్, క్లారా జట్కిన్ తో సహా అనేక మంది తరువాత కాలంలో తమను తాము కమ్యూనిస్టులుగా పిలుచుకున్నారు)

ఆ మహాసభలో క్లారా జట్కిన్ శ్రామిక మహిళల సమస్యను లేవనెత్తారు. పరిశ్రమలోకి మహిళలు ప్రవేశించడాన్ని వ్యతిరేకించిన, వారు వస్తే వేతనాలు తగ్గుతాయని, పనిగంటలు పెరుగుతాయని విమర్శించిన పలువురు సోషలిస్టుల పట్ల ఆమె చాలా విమర్శనాత్మకంగా ఉన్నారు.

శ్రామిక పురుషుల మాదిరిగానే శ్రామిక మహిళలు కూడా దీర్ఘకాలిక పని గంటలను, అతి తక్కువ వేతనాలను పొందుతూ ఇబ్బందులు పడుతున్నారని ఆమె వాదించారు. ఎందుకంటే శ్రామిక మహిళల ప్రాథమిక ప్రయోజనాలు శ్రామిక పురుషుల ప్రయోజనాలనే పోలి ఉన్నాయని, అందువల్ల సోషలిజం పతాకం కింద శ్రామిక పురుషులతో కలిసి శ్రామిక మహిళలు కూడా విముక్తి పొందాలనేది స్పష్టమని ఆమె వాదించారు.

ఆ ఉపన్యాసానికి పెద్ద ఎత్తున అభినందనలు వచ్చినప్పటికీ మహిళలు “ముఖ్యంగా మహిళా శరీర ప్రక్రియకు హానికల్గించే పరిశ్రమలోని విభాగాల్లో పనిచేయడాన్ని నిషేధించాలని పిలుపునిస్తూ” ఆ మహాసభ తీర్మానాన్ని ఆమోదించింది. రాత్రిపూట మహిళలు పనిచేయడాన్ని అప్పటికే నిషేధించారు.

అయినప్పటికీ ఆ మహాసభ ఒక ప్రకటనను విడుదల చేసింది. “సమాన హక్కుల ప్రాతిపదికన పురుష కార్మికులు మహిళలను తమ తోటి కార్మికులుగా చేర్చుకోవడం వారి విధి. జాతీయతతో సంబంధం లేకుండా స్త్రీపురుషు లిరువురికీ సమాన పనికి సమాన వేతనాన్ని సూత్రప్రాయంగా డిమాండ్ చేయాలి.”⁹

కార్మికుల ఐక్యత, సోషలిస్టుల ఐక్యత, కార్మికులకు ఆర్థిక, రాజకీయ హక్కులకు సంబంధించిన పలు తీర్మానాలను ఆ మహాసభ ఆమోదించింది.

మహాసభ మనస్సులో చికాగో కార్మికులు ఉన్నారు. మేడేకు సంబంధించి ప్రముఖ తీర్మానాన్ని కూడా ఈ దిగువ విధంగా ఆమోదించింది :

“గొప్ప అంతర్జాతీయ ప్రదర్శనను నిర్వహించాలని మహాసభ నిర్ణయించింది. తద్వారా అన్ని దేశాలు, అన్ని నగరాలలోని కార్మికులు పని దినాన్ని ఎనిమిది గంటలకు చట్టబద్ధంగా కుదించాలని రాజ్య పాలనాధికారులను డిమాండ్ చేయాలని, అలాగే ఫారిన్ మహాసభ నిర్ణయాలను ముందుకు తీసుకెళ్ళాలని నిర్ణయించింది. 1888 డిసెంబర్ లో సెయింట్ లూయిస్ లో జరిగిన సదస్సులో 1890 మే 1న ఇలాంటి ప్రదర్శనను నిర్వహించాలని అప్పటికే నిర్ణయించినందున అంతర్జాతీయ ప్రదర్శనలకు

ఆ రోజును ఆమోదించడం జరిగింది. అందువల్ల కార్మికులు ప్రతి దేశంలోనూ నెలకొని ఉన్న పరిస్థితులకు అనుగుణంగా వివిధ దేశాలలో ఈ ప్రదర్శనను నిర్వహించాలి.”¹⁰

1890 నుంచి అంతర్జాతీయ కార్మిక దినోత్సవంగా ప్రపంచవ్యాప్తంగా జరపబడుతోంది. ఆ విధంగా సోషలిస్టు ఇంటర్నేషనల్ కార్మికులు, సోషలిస్టుల్లో ఒక నూతన చైతన్యాన్ని కల్గించింది. ఈ పురోగతితో అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు మహిళా ఉద్యమం ఆవిర్భవించింది.

అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు మహిళా ఉద్యమం

సోషలిస్టు ఇంటర్నేషనల్ నాల్గవ మహాసభ 1896లో లండన్లో జరిగింది. సోషలిస్టు మహిళలు మొట్టమొదటిసారి అక్కడ విడిగా సమావేశమయ్యారు. వారు సోషలిస్టు మహిళా మహాసభను నిర్వహించేందుకున్న అవకాశాల గురించి చర్చించారు.

ఏడవ మహాసభ జర్మనీలోని స్టట్ గార్ట్లో 1907లో జరిగింది. అందులో లెనిన్ కూడా పాల్గొన్నారు.

1907 ఆగస్టు 17న 'మొట్టమొదటి సోషలిస్టు మహిళా మహాసభ'ను అక్కడ నిర్వహించారు.¹¹

ఆ రోజుల్లో తమది ఎన్నికైన పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ అని గొప్పగా చెప్పుకుంటున్న ప్రజాస్వామ్య దేశాలతో సహా ఏ ఒక్క పెద్ద దేశంలోనూ సార్వత్రిక ఓటు హక్కు పద్ధతి అమలులో లేదు. ఆధునిక ప్రజాస్వామ్యానికి వుట్టినిల్లని పలువురు ప్రశంసించే ఇంగ్లండులో సైతం సార్వత్రిక ఓటుహక్కు పద్ధతి లేదు. అక్కడ కేవలం పురుషులు, అది కూడా సంపన్న వర్గాల పురుషులకు మాత్రమే ఓటుహక్కు ఉంది. వారే పార్లమెంటుకు ఎన్నికయ్యేవారు.¹²

అందువల్ల కార్మికులు పురుషులందరికీ ఓటుహక్కు కావాలని డిమాండ్ చేస్తున్నారు. కానీ సోషలిస్టులు ముఖ్యంగా మహిళా సోషలిస్టులు మహిళలందరికీ కూడా ఆ హక్కు కావాలని డిమాండ్ చేస్తున్నారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మొదటి అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు మహిళా మహాసభలో ఈ డిమాండ్పై ఎక్కువగా నొక్కి చెప్పుడం జరిగింది. కానీ మహిళా ప్రతినిధుల్లోని కొందరి నుంచే దానికి వ్యతిరేకత ఎదురయింది.

దీన్ని గురించి లెనిన్ తరువాత ఇలా వ్రాశారు :

ఈ మహాసభలోనూ, మహాసభ కమిషన్లోనూ ముసాయిదా తీర్మానంపై జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా సోషలిస్టుల మధ్య ఆసక్తికరమైన వివాదం నడిచింది.

సార్వత్రిక ఓటుహక్కుపై తమ ప్రచారంలో ఆస్ట్రీయా మహిళా ప్రతినిధులు స్త్రీపురుషులిరువురికీ సమాన హక్కులనే డిమాండ్ను తక్కువ చేసేందుకు ప్రయత్నించారు. వాస్తవానికి పరిశీలిస్తే వారు కేవలం పురుషుల ఓటుహక్కుపైనే ప్రధానంగా తమ ఒత్తిడిని కేంద్రీకరించారు.

ఆస్ట్రీయా ప్రతినిధులు తప్పుగా వ్యవహరిస్తున్నారని, పురుషులతో సమానంగా మహిళలకు కూడా ఓటు హక్కును కల్పించాలనే డిమాండ్పై ఒత్తిడి చేయడంలో విఫలమవడం ద్వారా వారు ప్రజా ఉద్యమాన్ని బలహీనపరుస్తున్నారని క్లారా జట్కిన్, ఇతర జర్మన్ సోషల్ డెమోక్రాట్లు సరిగానే ఎత్తి చూపారు.

స్ట్రట్గార్ట్ తీర్మానం ముగింపు వాక్యాలు ఇలా ఉన్నాయి (“సార్వత్రిక ఓటు హక్కు డిమాండ్ను పురుషులు, స్త్రీలకు వర్తింపజేయాలని ఒకదాని తరువాత ఒకటిగా ముందుకు తీసుకెళ్ళాలి”).....¹³

అప్పుడు అంతర్జాతీయ మహిళా సెక్రటేరియట్ కార్యదర్శిగా క్లారా జట్కిన్ ఎన్నికయ్యారు.¹⁴ క్లారా జట్కిన్ సంపాదకత్వంలో నడుస్తున్న డై గ్లీచీట్ (సమానత్వం) పత్రికను ఆ సంఘం అధికారిక పత్రికగా గుర్తించారు.¹⁵

తమ తమ దేశాల్లో పోరాటాలను ఉధృతం చేయాలనే దృఢసంకల్పంతో ఈ మహాసభ నుంచి సోషలిస్టు మహిళలు తమ స్వదేశాలకు తిరిగివెళ్ళారు.

నగర స్థాయిలో, జాతీయ స్థాయిలో మొట్టమొదటి మహిళా దినోత్సవం

WOMAN'S DAY AT THE GARRICK
 SUNDAY MORNING AT 10:45. DOORS OPEN AT 10:15. 700 EAST BROADWAY STREET.

TWO of the most capable women speakers in the Socialist movement of America will address the Garrick audience next Sunday morning in the absence of Mr. Lewis, who is lecturing in the interest of the Daily Socialist. The men patrons of the Garrick meeting are urged to turn out in force. Women should need no inviting. Corrine S. Brown will preside.

**Education
of the
Working Class**

By Ben Hanford

**Woman
and the
Socialist Party**

By Corrine S. Brown

Ben Hanford of New York City will speak on "Chicago."

Some Matters of Importance

Some matters connected with the above, as well as other matters, will be discussed at the meeting. It is suggested that the Ladies League should be the first to arrive at the meeting. The meeting will be held in the Garrick building, 700 East Broadway, New York City. The meeting will be held in the Garrick building, 700 East Broadway, New York City. The meeting will be held in the Garrick building, 700 East Broadway, New York City.

Appreciated in New York

The big New York meeting, which has attracted the attention of the "Socialist and Worker" and the "Daily Socialist" has been a success. The meeting was held in the Garrick building, 700 East Broadway, New York City. The meeting was held in the Garrick building, 700 East Broadway, New York City. The meeting was held in the Garrick building, 700 East Broadway, New York City.

Pledges on the Garrick fund not yet paid are now overdue and it is respectfully suggested they should be paid at the earliest convenience of the donors.

1908, మే1 తేదీ నాటి చికాగో డైలీ సోషలిస్టు

మహిళల హక్కుల కోసం 1908లో చికాగోలోనూ, న్యూయార్క్లోనూ ఆసక్తికరమైన సమావేశాలు జరిగాయి. ముఖ్యంగా చికాగోలోని గ్రెగ్ థియేటర్లో జరిగిన సమావేశం చారిత్రాత్మకమైంది.

అమెరికా సోషలిస్టు పార్టీకి మహిళా విభాగం అక్కడ పెద్ద సమావేశాన్ని నిర్వహించి 1908 మే 3న 'మహిళా దినోత్సవం' జరిపింది.

ఇదే నగర స్థాయిలో జరిగిన మొట్టమొదటి మహిళా దినోత్సవం.¹⁶

ఈ పరిణామాలతో ఉత్తేజం పొందిన అమెరికా సోషలిస్టు పార్టీ అదే సంవత్సరంలో 'జాతీయ మహిళా కమిటీ'ని ఏర్పాటు చేసింది. ఈ కమిటీ మహిళలకు ఓటుహక్కుతో సహా అనేక తీర్మానాలు ఆమోదించింది.¹⁷

దీని తరువాత అమెరికా సోషలిస్టు పార్టీ కార్యనిర్వాహక కమిటీ ఈ దిగువ తీర్మానాన్ని ఆమోదించింది :

“సోషలిస్టు పార్టీ అన్ని స్థానిక శాఖలు(బ్రాంచీలు) మహిళల ఓటుహక్కుకు మద్దతుగా 1909 ఫిబ్రవరి చివరి ఆదివారంనాడు ప్రదర్శనలు నిర్వహించాలని మేము సిఫారసు చేస్తున్నాం.”¹⁸

ఇది 1908 డిసెంబర్ 28 నాడు చికాగో డైలీ సోషలిస్టులో ప్రచురితమైంది.

ఆ తీర్మానంలో గానీ లేదా ప్రదర్శనల కోసం చేసిన ప్రకటనలలో గానీ లేదా సమావేశాల్లో గానీ 'మహిళా దినోత్సవం' అనే మాటే లేదు.¹⁹

ఏదేమైనప్పటికీ 1909 ఫిబ్రవరి 28న అమెరికాలోని పలు ప్రాంతాల్లో 'మహిళా ఓటుహక్కు ప్రదర్శన', 'మహిళా ఓటుహక్కు సమావేశం' విజయవంతంగా జరిగింది. ఈ ఉద్యమాల్లో స్త్రీపురుషులిరువురూ పాల్గొన్నారు. సోషలిస్టు ప్రెస్ లో ప్రచురితమైన వార్తలో దీన్ని " మహిళా దినోత్సవం"గా పేర్కొన్నారు.

అందువల్ల ఇది జాతీయ స్థాయిలో నిర్వహించిన మొట్టమొదటి 'మహిళా దినోత్సవం'.²⁰

ఇటువంటి కార్యక్రమాలు ఫిబ్రవరి చివరి ఆదివారాల్లో 1913 వరకూ కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి.²¹

అంతర్జాతీయంగా 'మహిళా దినోత్సవం' నిర్వహించాలని నిర్ణయించేందుకు తరువాతి సంవత్సరంలో అంటే 1910లో చారిత్రక సదస్సు జరిగింది.

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి నిజమైన ఆవిర్భావం

సోషలిస్టు ఇంటర్నేషనల్ మహాసభ 1910 ఆగస్టు 28 నుంచి సెప్టెంబర్ 3 వరకు డెన్మార్క్ రాజధాని కోపెన్‌హేగెన్‌లో జరిగింది.

అదే సమయంలో 1910 ఆగస్టు 26-27 తేదీల్లో రెండవ అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు మహిళా సదస్సు జరిగింది. 17 దేశాల నుంచి దాదాపు వంద మంది ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు. ఆ సదస్సుకు క్లారా జట్కిన్ అధ్యక్షత వహించారు.

సవివరమైన చర్చల అనంతరం మహిళలకు ఓటు హక్కు, మెటర్నిటీ ఇన్సూరెన్స్, మాతా శిశు సంరక్షణ కోసం, యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగా అనేక తీర్మానాలను ఆమోదించారు.²²

ఆ తీర్మానాలతో పాటు 'మహిళా దినోత్సవం'పై చారిత్రక తీర్మానాన్ని ఆమోదించారు.

సదస్సుకు ప్రతిపాదించిన ముసాయిదా తీర్మానాన్ని 1910లో బుక్‌లెట్‌గా ప్రచురించారు.

ముసాయిదా తీర్మానాన్ని 'క్లారా జట్కిన్, కాటే దంకర్, ఇతర కామ్రేడ్స్' సంతకాలతో సమర్పించారు.

ఈ తీర్మానంలోని అవసరమైన భాగం ఇలా ఉంది :

“అది ఏ రూపంలో జరుగుతుందనే దానితో సంబంధం లేకుండా వార్షిక మేడే ప్రదర్శనల్లో స్త్రీపురుషులిరువురికీ పూర్తి రాజకీయ సమానత్వం కావాలని ప్రకటించాలి. నిరూపించాలి. తమ దేశాలలోని వర్గ చైతన్యమున్న, రాజకీయ, కార్మిక

frage, and they must raise this demand in their propaganda as well as in the Parliament, and insist on it with all their power. In countries where Manhood Suffrage is already far advanced or completely achieved, the Socialist Parties must take up the fight for the universal Woman's Suffrage, and with that naturally put forward all the demands which remain in order to obtain complete citizenship for the male proletariat.

It is the duty of the Socialist Women's movement in all countries to take part in all struggles which the Socialist Parties fight for the democratization of the Suffrage, and that with all possible energy; but also to see that in this fight the question of the universal Woman Suffrage is insisted on with due regard to its importance of principle and practice."

The Social-Democratic Women of Germany
and the Federation of the Social-Democratic Party's
organization of Berlin and neighborhood.

2. In order to forward political enfranchisement of women it is the duty of the Socialist women of all countries to agitate according to the above-named principles indefatigably among the laboring masses; enlighten them by discourses and literature about the social necessity and importance of the political emancipation of the female sex and use therefore every opportunity of doing so. For that propaganda they have to make the most especially of elections to all sorts of political and public bodies. In case the women have the right of voting at such bodies—local and provincial administrative bodies, arbitration-courts for trade disputes, state sickness insurance—the women must be urged to make full and reasonable use of their right; if the women have no vote at all, or a limited one, the socialist women must unite and guide them into the struggle for their right; in any case, there must be emphasized thoroughly the demand for full political Women Suffrage.

On occasion of the annual May demonstration—without regard to its form—the request of full political equality of the sexes must be proclaimed and substantiated. In agreement with the class-conscious political and trade organizations of the proletariat in their country the socialist women of all nationalities have to organize a special Women's Day, which in first line has to promote Women Suffrage propaganda. This demand must be discussed in connection with the whole women's question according to the socialist conception of social things. The conference must have an international character and be prepared with care.

Clara Zetkin, Kate Duncker and other comrades.

3. Considering that even in those countries in which the so-called universal suffrage exists, only one-half of the adult population enjoy it, but the women are disfranchised:

considering that only the action of the whole proletariat without any distinction of sex is creating a power strong enough to attain the ends pursued by the struggling and enlightened working class, and taking into account that the struggle for emancipation of the working women will be tremendously advanced, if we make the demand of political rights for women one of the most actual reforms we strive for;

The Second International Women's Conference resolves to urge all Socialist

1910లో ఒక పుస్తకంలో ప్రచురించబడిన, సమావేశంలో ప్రవేశపెట్టబడిన ముసాయిదా తీర్మానం.

సంఘాలతో కలిసి అన్ని జాతీయతల సోషలిస్టు మహిళలు ప్రత్యేకంగా మహిళా దినోత్సవాన్ని నిర్వహించాలి. వాటిలో మహిళా ఓటుహక్కు ప్రచారానికి మొదటి ప్రాధాన్యతనివ్వాలి. సామాజిక అంశాలకు సంబంధించిన సోషలిస్టు భావనకు అనుగుణంగా మొత్తంగా మహిళల సమస్యకు సంబంధించిన డిమాండ్‌తో ఈ చర్చ జరగాలి. ఆ సదస్సు కచ్చితంగా అంతర్జాతీయ స్వభావాన్ని కలిగి ఉండాలి. అత్యంత శ్రద్ధతో దానికి సన్నాహాలు జరగాలి.”²³

ఆ తీర్మానం అంతర్జాతీయ దినోత్సవానికి ప్రత్యేకంగా ఒక తేదీని దేన్నీ ప్రతిపాదించలేదు. ప్రతినిధులు మహోన్నత ఉత్సాహంతో ఆ తీర్మానాన్ని ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించారు.²⁴

1910లో జరిగిన రెండవ అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు మహిళా సదస్సు ఆమోదించిన తీర్మానమే అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి నిజమైన ప్రారంభం.

మహిళా దినోత్సవం జరపాలన్న ఈ నిర్ణయాన్ని సోషలిస్టు మహిళలు అత్యుత్సాహంతో అమలు చేశారు. వారు మొట్టమొదటి మహిళా దినోత్సవాన్ని 1911, మార్చి 19, ఆదివారం నాడు ఆస్ట్రీయా, డెన్మార్క్, జర్మనీ, స్విట్జర్లాండ్లలో నిర్వహించారు.²⁵

సోషలిస్టులు మార్చి 19ని ఎందుకు ఎంచుకున్నారు? ప్రముఖ బోల్షెవిక్ నేత కొల్లంతాయ్ 1920లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ఆవిర్భావంపై మరలా దృష్టి సారించారు.

ఆమె ఇలా వ్రాశారు :

“ఈ తేదీని ఏవో యాదృచ్ఛికంగా ఎంపిక చేయలేదు. జర్మనీ కార్మికులకు దాని చారిత్రక ప్రాధాన్యత ఉన్నందున మన జర్మన్ కామ్రేడ్లు ఆ తేదీని ఎంపిక చేశారు. 1848 సంవత్సరంలో మార్చి 19న ప్రష్యా రాజు తొలిసారిగా సాయుధ ప్రజల శక్తిని గుర్తించాడు. కార్మికవర్గ తిరుగుబాటు ప్రమాదం ఏర్పడకముందే మేల్కొన్నాడు. ఆయన ఆ సమయంలో అనేక వాగ్దానాలు చేశాడు. అయితే తరువాత మహిళలకు ఓటు హక్కును ప్రవేశపెడతాననే వాగ్దానాన్ని నెరవేర్చడంలో విఫలమయ్యాడు.”²⁶

ఆనాటి ఘన విజయాన్ని కొల్లంతాయ్ వ్రాసి ఉంచారు,

“మొట్టమొదటి అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం 1911లో జరిగింది. దాని విజయం అన్ని అంచనాలనూ తలకిందులు చేసింది. శ్రామిక మహిళా దినోత్సవం రోజు జర్మనీ, ఆస్ట్రీయాలో మహిళా సంద్రం పోటెత్తింది. ప్రతి చోటా సమావేశాలు జరిగాయి. చిన్న పట్టణాలు, గ్రామాల్లోని హాళ్ళు పూర్తిగా కిక్కిరిసిపోయాయి.” మహిళలకు పురుష కార్మికుల స్థానాలను విడిచి పెట్టాలని వారు అడిగారు.

“ఇది నిజంగా శ్రామిక మహిళలు చూపిన తొలి మిలిటెన్సీ. మార్పు కోసం పురుషులు పిల్లలతో ఇళ్ళలోనే ఉండిపోయారు. వారి భార్యలు, కేవలం ఇంటికే పరిమితమైన గృహిణులు సమావేశాలకు వెళ్ళారు. దాదాపు 30 వేల మంది పాల్గొన్న అతిపెద్ద వీధి ప్రదర్శనల్లో పతాకాలను పోలీసులు లాక్కొనే ప్రయత్నం చేశారు. కానీ మహిళా కార్మికులు ఎదురొడ్డి నిలిచారు. వారి మధ్య హోరాహోరీగా ఘర్షణ జరిగింది.

1913, మార్చి 2న క్లారా జట్కిన్ ప్రచురించిన ఒక కరపత్రం.

అక్కడ రక్తపాతం జరగకుండా పాల్గొంటుంటేని సోషలిస్టు డివ్యూటీల న హా యంతో మాత్రవేం ఆపగలిగారు.”²⁵

మరుసటి సంవత్సరం అంటే 1912 మే 12 ఆదివారం నాడు జర్మనీ²⁷, స్వీడన్²⁸లతో సహా పలు దేశాల్లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరిగింది.

స్టట్ గార్ట్ (జర్మనీ)లో ప్రముఖ మార్క్సిస్టు విప్లవయోధురాలు రోజా లగ్గంబర్గ్ అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం రోజు ప్రసంగించారు. ఆమె సగర్వంగా ఇలా చెప్పారు :

“150 వేల మందికి

పైగా మహిళలు కార్మిక సంఘాల్లో చేరారు.... సోషల్ డెమోక్రసీ పతాక కింద రాజకీయంగా సంఘటితమైన

మహిళలు అనేక వేలమంది చేరారు; సోషల్ డెమోక్రటిక్ మహిళా పత్రిక(క్లారా జట్కిన్ సంపాదకత్వంలోని డై గ్లీబ్)కు లక్ష మందికి పైగా చందాదారులున్నారు...”²⁹

సంఘాల్లో నిర్వహించిన శ్రామిక మహిళా పోరాటాలు, సోషలిస్టు పార్టీలు, అలాగే ఓటుహక్కు ఉద్యమం మధ్య సంబంధాలు చాలా బలంగా ఉన్నాయి.

తరువాతి సంవత్సరం 1913, మార్చి 2న అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం అత్యంత పరిపుష్టంగా నిర్వహించబడ్డాయి.

ఆరోజున అంటే 1913 మార్చి 2న క్లారా జట్కిన్ ఒక ప్రత్యేక కరపత్రాన్ని ప్రచురించారు.

ఈ సంవత్సరపు అసాధారణమైన విషయమేమంటే అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని రష్యాలో కూడా నిర్వహించారు.

రష్యాలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం

జార్ పాలన కింద రష్యాలోని పరిస్థితి గురించి తమిళ కవి భారతి వ్రాశారు. రష్యాలో అప్పుడున్న అణచివేత పరిస్థితి గురించి ఆయన ఒక కవిత వ్రాశారు.

లెనిన్ నాయకత్వంలోని కమ్యూనిస్టు పార్టీ దాదాపుగా అజ్ఞాతంలో ఉండి పని చేస్తోంది. ఈ పార్టీ పేరును రష్యన్ సోషల్-డెమోక్రటిక్ లేబర్ పార్టీ (బోల్షెవిక్కులు) అని అప్పుడు పిలవబడినప్పటికీ సాధారణంగా దాన్ని బోల్షెవిక్ పార్టీగానే పేర్కొనేవారు.³⁰ మేము కూడా దాన్ని బోల్షెవిక్ పార్టీగానే పేర్కొన్నాం.

జార్ పాలనలోని అణచివేత పరిస్థితిలో పార్టీ 1913 మార్చి 2న (అప్పుడు రష్యా అనుసరించి పాత పద్ధతిలోని జులియన్ క్యాలండర్లోని తేదీ 1913 ఫిబ్రవరి 17) అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నిర్వహించాలని పార్టీ నిర్ణయించింది.

ఆ దినోత్సవానికి కొన్ని నెలల ముందుగానే కొన్ని నగరాల్లో ముఖ్యంగా ఆ కాలంలో రష్యా రాజధానిగా ఉన్న సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ లో విస్తృత సన్నాహాలు చేయబడ్డాయి.

పార్టీ సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ కమిటీ ఇద్దరు ఫ్యాక్టరీ కార్మికులు షురా అలెక్సీవా, నికిఫెరోవాతో సహా సమోయిలోవా, కుడెల్నీ నేతృత్వంలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ హాలిడే కమిషన్ ను నిర్వహించింది. పార్టీ పత్రిక ప్రావ్దా(నిజం)లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం, మహిళా హక్కులకు సంబంధించి పలు వ్యాసాలు ప్రచురితమయ్యాయి.

ప్రావ్దాలోని ఒక వ్యాసంలో అది ఇలా పేర్కొంది : “మన మహిళలు ఈరోజు మొదటిసారిగా కార్మికోద్యమ సార్వత్రిక కుటుంబాలలోకి ప్రవేశించబోతున్నారు. వివిధ దేశాలలోని మహిళా కార్మికులతోనే గాక సాధారణంగా కార్మిక వర్గంతో బలమైన సంబంధాలతో ముడివేయబడుతున్నట్లు ఆమె భావించబోతోంది.”

ఆ సమావేశానికి పోలీసుల అనుమతిని పొందేందుకు అనేక ఎత్తుగడలు చేపట్టవలసి వచ్చింది. మహిళలు తప్పుడు తేదీని (దాన్ని తరువాతి వారంలో నిర్వహించాలని నిర్ణయించారు) ప్రకటించారు. మహిళల సమస్యలపై చర్చించేందుకు ‘సైంటిఫిక్ మార్సింగ్’ను నిర్వహించేందుకు అనుమతి కోరారు. ఆ సమావేశాన్ని ఖార్కోవ్ వీధిలోని కలాష్నికోవ్ ఎక్స్పెంజ్ గ్రేట్ హాల్లో మార్చి 2న నిర్వహించారు. ఆ హాల్లో వేలాది మంది పోగయ్యారు. ఖైదీల కోసం, అజ్ఞాతంలో ఉన్నవారి కోసం నిధులు సేకరించేందుకు ఆ హాలు బయట మహిళలకు ఎర్ర గులాబీలను అందజేశారు.

ఆ సమావేశంలో వస్త్ర పరిశ్రమలో పనిచేసే కార్మికురాలు షురా అలెక్సీవా శ్రామిక మహిళల జీవితాలను గురించి ప్రసంగించారు. ఆ ప్రసంగాన్ని తయారు చేసేందుకు ఆమెకు బోల్షెవిక్ పార్టీ సభ్యురాలు, లెనిన్ అక్క అన్నా ఉలియనోవా, సమోయిలోవా సహాయం అందించారు. తన స్మృతుల్లో అలెక్సీవా ఇలా వ్రాసుకున్నారు,

“అంత పెద్ద సంఖ్యలో ఉన్న ఆహూతుల ముందు అంతకుముందెన్నడూ నేను ప్రసంగించలేదు. సహజంగానే అనుభవం లేని వక్తగా నేను కొంత తడబడ్డాను. ముందు వరుసలో కూర్చున్న పోలీసులు నేరుగా నాకు ముఖాముఖి ఉన్నారు. వారు అటూఇటూ కడులుతూ, కుర్చీలను జరుపుతూ, పెద్దగా నవ్వుతున్నారు... నేను తయారు చేసుకున్న ప్రసంగంలోని ఒక్క ముక్క కూడా నాకు జ్ఞప్తికి రావడం లేదని నాకు అర్థమయింది. వున్నకంలో రాసుకున్న విషయాన్ని చూస్తూంటే అవి కదిలిపోతున్నట్లున్నాయి. నేను ఒక్క అంశాన్ని కూడా అర్థం చేసుకోవడం లేదా జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోవడం చేయలేకపోయాను. నేను అక్కడ నిలబడి పోయాను. వాస్తవానికి నన్ను ఎవరో లాగారు. నేను ఆ నోట్ పుస్తకాన్ని పక్కన పడేసి వస్త్ర పరిశ్రమలోని మహిళా కార్మికుల జీవితాన్ని గురించి ప్రసంగించడం ప్రారంభించాను.”

వస్త్ర పరిశ్రమ కార్మికురాలిగా అలెక్సీవాకు అపారమైన అనుభవం ఉంది. ఫ్యాక్టరీల్లోని కార్మికుల దారుణ పరిస్థితులపైనా, అధిక చాకిరీపైనా, స్పల్చ వేతనాలపైనా, లైంగిక వేధింపులపైనా, పైస్థాయి అధికారులు తమతో కలిసి నిద్రించాలని చేసే ఒత్తిళ్ళపైనా ఆమె అనర్గళంగా ప్రసంగించారు. వాటిని ఆమోదిస్తున్నట్లుగా మహిళా కార్మికుల నుంచి గుసగుసలు విన్నించాయి. వారు

అటూఇటూ కదులుతూ, ఒక దశలో ఆందోళనతో తమ స్థానాల నుంచి లేచి నిలబడ్డారు.

ఆమె వ్యభిచారం గురించి కూడా మాట్లాడారు. ఆ అగౌరవమైన వృత్తిలో నుంచి వారిని బయటకు తేవాలని ఆవశ్యకతను గురించి చెప్పారు. సోషలిస్టు మహిళలు పెట్టుబడిదారీ సమాజంలోని స్త్రీపురుష సంబంధాలను భవిష్యత్ కార్మిక వర్గ సంబంధాలకు మార్చుతున్నారని, అందువల్ల మహిళలందరూ కార్మికవర్గ కుటుంబంలో చేరాలని, ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తు కోసం చేయిచేయి కలిపి ముందుకు సాగాలని ఆమె ఉద్బోధించారు.

ఆమె ప్రసంగానికి పెద్ద పెట్టున ప్రశంసలు లభించాయి. కానీ అలెక్సీవా మాత్రం తన ప్రసంగం మొత్తాన్నీ నాశనం చేశానని భావించారు. వేదిక నుంచి దిగి వచ్చిన వెంటనే ఆమె పెద్ద పెట్టున రోదించారు! ఆమె ప్రతిస్పందనకు సమోయిలోవా చాలా ఆశ్చర్యపోయారు. ఆమె ప్రసంగాన్ని మెచ్చుకుంటూ ఊరటపరిచేందుకు ప్రయత్నించారు.

అయితే ఆమె ప్రసంగంలో విప్లవాత్మక అంశం ఉన్నట్లు గుర్తించిన అక్కడ హాజరైన పోలీసు అధికారులు ఆ రాత్రే ఆమెను అరెస్టు చేశారు.

(రష్యాలో 1913, 1914, 1915లో రష్యాలో జరిగిన అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ విశేషాలను చోయ్ ఛటర్జీ పుస్తకంలో వర్ణించిన వాటిని ఆధారంగా చేసుకొని ఇవ్వడం జరిగింది.)³¹

సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ లోనూ, ఇతర చోట్లా జరిగిన మొట్టమొదటి అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ఘన విజయం సాధించింది. ఇప్పుడు మహిళలు యూనియన్లలోనూ, క్లబ్బుల్లోనూ, చట్టవ్యతిరేక సంస్థలోనూ చేరడాన్ని అన్నా ఉలయనోవా మననం చేసుకున్నారు. సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ పోలీసులు అంగీకరించారు. “అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని అంత విస్తృతంగా ఏమీ జరపలేదు” “అయితే మహిళా కార్మికుల సంఘీభావాన్ని మేల్కొల్పే దిశగా వారిని కదిలించడంలోనూ, రాజకీయ పార్టీ పనిలో ప్రయోజనాలను కల్పించేదిగానూ పని చేసింది... మహిళలు వివిధ సాంస్కృతిక-విద్యా సంస్థల, వృత్తిపరమైన సంఘాల కమిటీల సభ్యులుగా ఎన్నికయ్యారు” అని ఇంటెలిజెన్స్ అధికారి వ్రాశాడు.

అరెస్టులు, అణచివేత జరిగినప్పటికీ...

1914లో జరిగిన అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ఐరోపా వ్యాప్తం యుద్ధభేరిల్లా మోగింది. మార్చి 8న రష్యా నుంచి జర్మనీ వరకూ మహిళలు ఈ దినోత్సవాన్ని నిర్బంధాల మధ్య నిర్వహించారు. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధంకనుచూపు మేరలో ఉంది. బోల్షెవిక్ పార్టీ ఈ దినోత్సవం కోసం చాలా జాగరూకతతో ఏర్పాట్లు చేసింది. దినోత్సవాన్ని నిర్వహించేందుకు అనుమతి ఇవ్వడానికి పోలీసులు తిరస్కరించారు. చివరికి సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ లో ఒక సమావేశం నిర్వహించుకునేందుకు అనుమతించారు.

బోల్షెవిక్ మహిళలు మార్చి 8న రబోట్ నిట్సా(మహిళా కార్మికురాలు) మొదటి సంచికను ప్రచురించేందుకు ప్రయత్నించారు. ఆ పత్రిక సంపాదకవర్గం మార్చి 3న ప్రస్కోవియా కుడెల్లికి చెందిన చిన్న అపార్టుమెంట్ లో సమావేశమయింది. ప్రతి ఒక్కరూ ఎంతో ఆనందదాయకంగా ఉన్నారు. ఆ పత్రికకు సంబంధించిన చర్చలు చాలా ఉత్సాహంగా సాగాయి.

అకస్మాత్తుగా వాకిలి తెరుచుకుంది. పలువురు పోలీసు అధికారులు లోపలికి వచ్చారు. వారు కీలకమైన ఆ నలుగురు కామ్రేడ్స్ ను అరెస్టు చేశారు. మరుసటి రోజు రాత్రి మిగతా 13 మంది ఇంటర్నేషనల్ ఉమెన్స్ డే హాలిడే కమిటీ సభ్యులను అరెస్టు చేశారు. పోలీసులు తరువాత మిగతా వారి వెంటపడ్డారు. 30 మందికి పైగా ఆ కార్యక్రమ నిర్వాహకులను అరెస్టు చేశారు.

రబోట్‌నిట్లాను ఎవరు పూర్తిచేయబోతున్నారు? మహిళా దినోత్సవ కార్యక్రమానికి సన్నాహాలు ఎవరు చేయబోతున్నారు? ఒక కామ్రేడ్, మార్చి 3 సమావేశానికి ఆలస్యంగా లెనిన్ సోదరి అన్నా ఎలిజరోవా వచ్చారు. ఆమె అరెస్టును తప్పించుకున్నారు. అన్నా ఎలిజరోవా, ఇతర కామ్రేడ్స్ ఆ పత్రికను పూర్తి చేసి అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం రోజున 12 వేల కాపీలను పంపిణీ చేశారు.

ఆ కార్యక్రమాన్ని అడ్డుకునేందుకు రాజ్యం వేలాది మంది పోలీసులను మోహరించింది. అనుమతించిన ఒక్క సమావేశాన్ని కూడా పోలీసులు మూసేశారు. దాంతో కార్మికులు వీధుల్లోకి వచ్చి విప్లవ గీతాలు ఆలపించసాగారు. అందులో పాల్గొన్నవారిని పారడోలేందుకు పోలీసులు కొరడాలను ఉపయోగించారు. అనేక మందిని అరెస్టు చేశారు. జైలులో ఉన్నవారు కూడా మహిళా దినోత్సవాన్ని నిర్వహించుకున్నారు. మహిళలు నగరంలో చిన్నచిన్న బృందాలుగా ఏర్పడి కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. వారు రబోట్‌నిట్లాను కొని వీధుల్లో బిగ్గరగా చదివారు. దీన్ని మొత్తం కార్మికవర్గ కార్యక్రమంగా మార్చేందుకు బోల్షెవిక్ మహిళలు కార్మికవర్గ పురుషులను కూడా కూడగట్టారు. ఆరోజు అర్ధరాత్రి మూడు వందల మంది కార్మికులు ట్రోయిట్స్కీ బ్రిడ్జి వద్ద గుమిగూడి “మేము మహిళా దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు తెలుపుతున్నాం” అని నినాదాలు చేశారు. పోలీసులు వారిని వెళ్ళగొట్టారు. వారి ఆనందం ఎంతో కాలం నిలవలేదు. నాలుగు నెలల అనంతరం మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమైంది.

ఆయుధాలు పట్టండి

నాలుగేళ్ళ పాటు సాగిన ఆ యుద్ధంలో 160 లక్షల మంది మరణించారు.³² దురభిమానానికి, యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగా వైఖరులు తీసుకున్నప్పటికీ సోషలిస్టు ఇంటర్నేషనల్ యుద్ధానికి బాధితురాలయింది. పలువురు సోషలిస్టు నాయకులు 'దేశభక్తులుగా' అంటే బూర్జువా యుద్ధోన్మాదులుగా, పెట్టుబడిదారీ దురహంకార దేశభక్తులుగా మారిపోయారు.

ఈ సోషలిస్టు నాయకుల నమ్మకద్రోహంపై లెనిన్ చాలా ఘాటుగా వ్రాశారు. బోల్షివిక్ల తరపున 1914 నవంబర్ 1న లెనిన్ వ్రాశారు -

“... భూభాగాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడం, ఇతర దేశాలను బానిసత్వంలోకి నెట్టడం, తమను అధిగమిస్తున్న దేశాలను నాశనం చేయడం, వాటి సంపదలను దోచుకోవడం, రష్యా, జర్మనీ, బ్రిటన్, తదితర దేశాల అంతర్గత రాజకీయ సంక్షోభం నుంచి శ్రామిక ప్రజల దృష్టిని మళ్ళించడం, కార్మికులను ఐక్యం కాకుండా చూడటం, జాతీయవాద ఉన్మాదులుగా మార్చడం, కార్మిక వర్గ విప్లవాత్మక ఉద్యమాన్ని బలహీనపరిచేందుకు వారి అగ్రగామిదళ శక్తిని సర్వనాశనం చేయడం- ఇవే ప్రస్తుత యుద్ధం యొక్క ఏకైక వాస్తవ సారాంశం, ప్రాధాన్యత, ప్రాముఖ్యత.....

“స్ట్రట్గార్డ్, కోపెన్ హెగెన్, బాస్ట్ సదస్సుల్లో తీసుకున్న నిర్ణయాలను ఈ అవకాశవాదులు నాశనం చేశారు. అన్ని రకాల, అన్ని పరిస్థితుల దురహంకారాన్ని అన్ని దేశాల్లోని సోషలిస్టులు అడ్డుకొనేందుకు కట్టుబడి ఉండాలని ఆ సదస్సులు పేర్కొన్నాయి. ప్రచ్ఛన్న యుద్ధం, సామాజిక విప్లవం అనే ప్రచారాన్ని తీవ్రతరం చేయడం ద్వారా బూర్జువాలు, ప్రభుత్వాలు ప్రారంభించే ఎలాంటి యుద్ధానికైనా సమాధానం చెప్పేలా సోషలిస్టులు కట్టుబడి ఉండాలని కూడా తెలిపాయి.

“కేలవం ఈ మార్గంలో వెళ్తేనే కార్మికవర్గం దురహంకార బూర్జువాజీపై తాము ఆధారపడడాన్ని కదిలించగలుగుతుంది. ఒక రకంగా లేదా మరో రకంగా, ఎక్కువ తక్కువ శీఘ్రంగా దేశాలకు న్యాయమైన స్వాతంత్ర్యం కోసం, సోషలిజం దిశగా నిర్ణయాత్మక అడుగులు వేయగలుగుతుంది.”³³

విప్లవాత్మక సోషలిస్టు మహిళలు తమ చేతులను కట్టేసుకొని లేరు. ఒక బోల్షెవిక్ మహిళా నేత ఇనెస్సా అర్మాండ్ సూచన మేరకు క్లారా జట్కిన్ తటస్థ దేశమైన స్విట్జర్లాండ్‌లోని బెర్న్‌లో 1915 మార్చి 26-28 వరకు సోషలిస్టు మహిళల అంతర్జాతీయ సదస్సును నిర్వహించారు.

ఆ క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో కూడా క్లారా జట్కిన్, కృపస్కయా(బోల్షెవిక్ మహిళా నేతల్లో ఒకరు, లెనిన్ సతీమణి), ఇనెస్సాతో సహా ఎనిమిది దేశాల నుంచి దాదాపు 30 మంది ప్రతినిధులు ఆ సదస్సుకు హాజరయ్యారు.³⁴

అనేక తీర్మానాలను ఆమోదించిన అనంతరం సదస్సు ముగింపులో ఒక మేనిఫెస్టో - కార్మికవర్గ మహిళలకు - పేరుతో విడుదల చేశారు. “మీ భర్తలెక్కడ? మీ కుమారులు ఎక్కడ?” అని అది ప్రశ్నించింది. “ఈ యుద్ధం వల్ల కార్మికులు పొందబోయేది ఏమీలేదు. వారు అన్నింటిని కోల్పోయారు. తమకు అత్యంత ప్రియమైన ప్రతి ఒక్కడూన్నీ కోల్పోయారు” అని తెలిపింది. మహిళలను కార్యచరణకు పూనుకోవలసిందిగా, శాంతి కోసం డిమాండ్ చేయాల్సిందిగా పిలుపునిచ్చింది.³⁵

ఆ శాంతియుతమైన పిలుపు ఇంకా ముందుకు వెళ్ళాలని కోరుకుంటున్న బోల్షెవిక్ మహిళలకు ఆనందం కల్పించలేదు.³⁶ ఏమైతేనేం తమ దేశాలకు తిరిగి వచ్చిన అనంతరం క్లారా జట్కిన్‌ను, ఫ్రెంచి ప్రతినిధి సిమోనాను రాజద్రోహం ఆరోపణలపై అరెస్టు చేశారు.³⁷

1915 మార్చి 7 ఆదివారం ఉదయం స్విట్జర్లాండ్‌లో కూడా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నిర్వహించారు.³⁸

యుద్ధం రష్యాను సర్వనాశనం చేసింది. దాదాపు 20 లక్షల మంది మరణించారు. అంతే సంఖ్యలో యుద్ధ ఖైదీలుగా పట్టుబడ్డారు. దాదాపు పది లక్షల మంది జాడ తెలియకుండా పోయారు.³⁹ దేశంలో పేదరికం విలయతాండవం చేసింది. రష్యా కార్మికులు తమ పరిస్థితులు దిగజారడాన్ని చవిచూశారు. నిరసనలు సర్వసాధారణమయ్యాయి.

విప్లవకర మహిళలు ఆదర్శప్రాయమైన పాత్రను నిర్వహించారు. 1917 నాటికి రాజధాని పెట్రోగ్రాడ్ (పాత పేరు సెయింట్ పీటర్స్‌బర్గ్)లో 889 మంది మహిళలు రాజకీయ ఖైదీలుగా జైళ్ళకెళ్ళారు.

‘మార్చి 8’కి అసలు మూలం

1917 మార్చిలో పెట్రోగ్రాడ్‌లో శ్రామిక మహిళల విప్లవ కవాతు.

ఇంకెలాంటి కన్నీళ్ళు లేవు! ఎలాంటి మౌనం లేదు! పెట్రోగ్రాడ్, శివారు ప్రాంత శ్రామిక మహిళలు కార్యచరణకు దిగారు!

అది 1917 మార్చి 8 (రష్యా అప్పుడు అనుసరిస్తున్న జులియన్ కేలండర్ ప్రకారం అది ఫిబ్రవరి 23) రష్యాలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరిగింది.

వైబోర్న్ ప్రాంతంలోని వస్త్ర పరిశ్రమలోని కార్మికులు, వారిలో దాదాపు అందరూ మహిళలే సమ్మెకు దిగి, వీధుల్లోకి వచ్చారు.

ఇప్పటి వరకూ అన్ని దేశాల్లోనూ ఆదివారం నాడు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరిపిన విషయాన్ని మీరు గుర్తించే ఉంటారు. ఇప్పుడు మొట్టమొదటిసారి

ఒక పనిదినం రోజున 1917 మార్చి 8 గురువారంనాడు పెట్రోగ్రాడ్ మహిళా కార్మికులు సమ్మెచేసి వీధుల్లో ర్యాలీ నిర్వహించారు.

వారు నగరంలోని ప్రధాన రహదారి నెవ్స్కీ ప్రాస్పెక్ట్ దిశగా ప్రదర్శన జరిపి కార్మికులను తమతో కలిసిరావల్సిందిగా పిలుపునిచ్చారు. ఖనిజాల ఫ్యాక్టరీల వద్ద వారు హిమగోళాలను, ఖనిజాల ముక్కలను ఫ్యాక్టరీ కిటికీల్లోకి విసురుతూ పురుష కార్మికులను బయటకు రావాలని, సమ్మె చేయాలని, రొట్టె కోసం, యుద్ధాన్ని అంతం చేయాలని తమ గళాలు విప్పాలని కోరారు. యువ కార్మికులు వరదలా రావడం ప్రారంభమైంది. ఏడు వేల ఐదు వందల మంది ఫ్యాక్టరీల నుంచి బయటికి వెలువలలా వచ్చారు. వారు బయటికి రావడాన్ని చూసిన మహిళలు ఆనందంతో కేరింతలు కొట్టారు. వారి చేయిపట్టి లాగి ప్రధాన రహదారివైపు గుంజారు.

సిగరెట్ ఫ్యాక్టరీకి చెందిన మహిళలు ఒక మెటల్ వర్క్ ప్లాంటులోకి చొచ్చుకుపోయారు. వారి నేతల్లో ఒకరు తన ఛాతీకి ఎరుపు రంగు పట్టిని ధరించి బిగ్గరగా ఇలా ప్రకటించారు : “కామ్రేడ్స్, చర్చలు చాలు! వీధుల్లోకి రండి. మేము రొట్టెను, స్వేచ్ఛను కోరుతున్నాం!” కార్మికులు వారితో చేరారు. ఫుడ్ స్టోర్స్ వద్ద బారులు తీరి నిలబడిన మహిళలు కూడా వారితో చేరారు. వారిలో కొందరు తమ పిల్లలతో సహా వచ్చారు. విద్యార్థులు, కార్యాలయాల ఉద్యోగులు కూడా వారితో చేరారు.

అనేక ప్రదేశాల్లో పోలీసులతో ఘర్షణలు కూడా జరిగాయి. మహిళలే స్వయంగా నచ్చజెప్పడం ద్వారానో లేక బలవంతంగానో వారిని ఎదుర్కొన్నారు. పోలీసులను పారద్రోలారు. తమకు మద్దతివ్వాలిందిగా వారు సైనికులను కూడా కోరారు. 128 వేల మంది ప్రజలు ఆ రోజున ప్రదర్శన జరిపారు.⁴⁰ వారు మా పిల్లలకు తిండి పెట్టండి, మేము, సైనికుల భార్యలం యుద్ధం అంతం చేయాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాం, ఐక్యత వర్ధిల్లాలి అనే బ్యానర్లను ప్రదర్శించారు. మరొకటి కూడా దర్శనమిచ్చింది. అదేమంటే రాచరికాన్ని కూలదోయండి.

1917 మార్చి 8న ఈ వీధుల్లో రష్యా విప్లవం ప్రారంభమయింది. రష్యా చరిత్రలో దీన్ని ‘ఫిబ్రవరి విప్లవం’గా పిలుస్తారు. ఎందుకంటే అప్పుడు రష్యా అనుసరించే పాత తరహా జులియన్ కేలండర్ ప్రకారం మార్చి 8 ఫిబ్రవరి 23గా ఉంది.

రష్యా విప్లవంలో ఈ కీలకమైన అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ మార్చి 8వ తేదీకి నిజమైన మూలంగా మారింది.

కూలిపోయిన రాచరికం

రెండవ రోజున రెండు లక్షల వేల మంది వీధుల్లో ప్రదర్శన జరిపారు.⁴⁰

సార్వత్రిక సమ్మెలో భాగంగా బోల్షెవిక్కులు రవాణా వ్యవస్థను పూర్తిగా స్తంభింపజేశారు. కాకసన్ ప్రాంతానికి చెందిన ఒక బోల్షెవిక్, రబోట్నిటూస్ బృందంలో భాగమైన నైనా అజ్జీజనోవా వీధుల్లోకి వెళ్ళారు. ఆమె ట్రామ్ కార్ వెళ్ళే పట్టా మధ్య నిలబడ్డారు. దాని వేగం తగ్గిస్తున్న సూచనలు కన్పించనప్పటికీ ఆమె తన స్థానం నుంచి కదల లేదు. కానీ ట్రామ్ ఆమెకు చాలా దగ్గరగా వచ్చి ఆగిపోయింది. ఆమె కొన్ని క్షణాల పాటు భయభ్రాంతులకు లోనయ్యారు. కానీ వెంటనే తెప్పరిల్లారు. అందులోకి ఎక్కి అజ్జీజనోవా డ్రైవర్ నుంచి తాళాలు తీసుకున్నారు. రష్యాను స్తంభింపజేసేందుకు, విప్లవాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్ళేందుకు ఇలాంటి చర్యలు జరిగాయి. మార్చి 10 నాటికి పెట్రోగ్రాడ్ పూర్తిగా మూతబడింది.

ఆ రోజు సాయంత్రం జార్ చక్రవర్తి పెట్రోగ్రాడ్ సైనిక జిల్లా కమాండర్ కు ఒక టెలిగ్రాం పంపాడు : “రాజధానిలో రేపు ఈ అల్లర్లను ఆపేయాలని నేను ఆదేశిస్తున్నాను.”⁴¹

సైన్యం వందలాది మంది నాయకులను-మహిళలు, పురుషులను- అరెస్టు చేసింది. నిరసనకారులపై సైన్యం కాల్పులు జరిపింది. అందులో నూట అరవైవైమింది మంది మరణించారు. వెయ్యి మంది గాయపడ్డారు. ఈ క్రూరత్వంతో ఆగ్రహించి సైన్యంలోని ఒక సెక్షన్ తరువాత మరొకటిగా ప్రజలలో చేరడం ప్రారంభించింది. వారిని ఆపేందుకు ప్రయత్నించిన పోలీసులను వారు అరెస్టు చేశారు. నగర సైన్యంలోని

నాల్గింట మూడు వంతుల మంది - 66 వేల మంది సైనికులు- తమ తుపాకులతో సహా విప్లవంలో చేరిపోయారు. చరిత్రాత్మక 'పెట్రోగ్రాడ్ సోవియట్ ఆఫ్ వర్కర్స్ అండ్ సోల్జర్స్ డిప్యూటీస్' ఏర్పాటయింది. మార్చి 16 నాటికి జార్ను కూల్చివేశారు.⁴²

43

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నుంచి విప్లవం జరిగిన సంఘటన సమాహారం ఇది.

ప్రపంచ తొలి సోషలిస్టు విప్లవం

సోషలిస్టు విప్లవం సందర్భంగా (1917) విప్లవకారులనుద్దేశించి ప్రసంగిస్తున్న లెనిన్

ఏక వ్యక్తి పాలన ఓడిపోయింది. కానీ బూర్జువా శక్తుల నేతృత్వంలోని నూతన ప్రభుత్వం ప్రజలను భంగపాటుకు గురిచేసింది. “దేశ ప్రభుత్వం, రాజ్యాంగం ఏ రూపంలో ఉండాలో నిర్ణయించేందుకు సార్వత్రిక, సమాన, ప్రత్యక్ష ఓటింగ్, రహస్య బ్యాలెట్ ప్రాతిపదికన రాజ్యాంగ అసెంబ్లీని ఏర్పాటు చేసేందుకు తక్షణం ఏర్పాట్లు చేస్తానని” అది ప్రొవిజనల్ ప్రభుత్వాన్ని నడిపే మార్గదర్శక సూత్రాల్లో

ఒకటంటూ ఒక ప్రకటన విడుదలయింది.⁴⁴ ఇలా చేయడమే గాక ముఖ్యమైన సమస్యలైన యుద్ధం, ఆహారం, భూమికి సంబంధించి అది ఏమాత్రం దృష్టి పెట్టలేదు.

లెనిన్ ఏప్రిల్ లో రష్యాకు వచ్చారు. ఈ వైఫల్యంపై దృష్టి పెట్టేందుకు తన ఏప్రిల్ థీసిస్ ను విడుదల చేశారు. ఆయన ఇలా వ్రాశారు :

నూతన (ప్రోవిజనల్) ప్రభుత్వం కింద యుద్ధానికి సంబంధించి మన వైఖరి.... ప్రభుత్వానికి పెట్టుబడిదారీ స్వభావం ఉన్నందున అది రష్యాకు సంబంధించి కొల్లగొట్టే సామ్రాజ్యవాద యుద్ధంగానే ఉంటుందనేది నిర్వివాదాంశం....

ప్రోవిజనల్ ప్రభుత్వానికి ఎలాంటి మద్దతు ఇవ్వరాదు. ఎందుకంటే దాని వాగ్దానాల్నీ ముఖ్యంగా రాజ్యాన్ని స్వాధీనం చేసుకోవడంలోని లొంగుబాటుకు సంబంధించి పూర్తిగా తప్పుడువని స్పష్టం చేయాలి....

పార్లమెంటరీ రిపబ్లిక్ కాదు - కార్మిక డిప్యూటీల సోవియట్ల నుంచి పార్లమెంటరీ రిపబ్లిక్కు తిరిగి రావడమనేది తిరోగామి చర్య. అలాగాక దేశంలో మొత్తంగా పై నుంచి కింది దాకా కార్మికులు, వ్యవసాయ కార్మికులు, రైతుల డిప్యూటీల సోవియట్లతో కూడిన రిపబ్లిక్ గా ఉండాలి....

కార్మికులు, సైనికుల డిప్యూటీల సోవియట్లు లేకుండా రాజ్యాంగ అసెంబ్లీ సమావేశానికి గ్యారంటీ ఇవ్వలేదు. అంతేగాక అది విజయవంతం కావడం అసాధ్యం....⁴⁵

అధికారమంతా సోవియట్లకే అనే లెనిన్ నినాదం కార్మికుల్లో మార్మోగింది. అయినప్పటికీ బూర్జువా ప్రభుత్వానికి ఒక అవకాశం ఇవ్వాలని సోవియట్లు భావించాయి. అయితే జార్ మిత్రులకు నూతన ప్రభుత్వం నుంచి అందిన ఒక నోట్ లీక్ అయింది. 'మన మిత్రుల పట్ల తనకున్న బాధ్యతకు ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంటుంది' అని ఆ నోట్ లో పేర్కొనబడింది. వారు యుద్ధానికి ముగింపు పలకాలని కోరుకోవడం లేదు.

ఇది కోపోద్రిక్తులైన సైనికులు ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా వీధుల్లో సాయుధ ప్రదర్శనలు జరిపేందుకు దారితీసింది. ఈలోగా ఆహార కొరత వచ్చింది. ధరలు పెరిగిపోయాయి. కష్టించే రైతులు పెద్ద భూస్వాముల భూములను స్వాధీనం చేసుకోవడం ప్రారంభించారు. ప్రభుత్వం ఆందోళనలను అణచివేసేందుకు ప్రయత్నించింది. ఈ పరిణామాలతో ఆగ్రహించిన కార్మికులు దేశవ్యాప్తంగా సమ్మెకు దిగారు. ఐదు లక్షల మందికి పైగా కార్మికులు, సైనికులు పెట్రోగ్రాడ్ లో ప్రదర్శన జరిపారు.

ప్రభుత్వం జార్ చక్రవర్తి భాషనే మాట్లాడింది. యుద్ధ రంగం నుంచి వెనక్కు తెచ్చిన సైనికులు ప్రదర్శకులపై కాల్పులు జరిపారు. దాదాపు నాలుగు వందల మంది మరణించడం, గాయపడటం జరిగింది. ఆందోళనకు కొంత విరామం ఏర్పడింది. బోల్షెవిక్కులు చెప్పిందే నిజమని పెట్రోగ్రాడ్ సోవియట్ పేర్కొంది.⁴⁶ రష్యా విప్లవపు సమూల మార్పు దశ ఆరంభమైంది.

ప్రపంచపు తొలి సోషలిస్టు విప్లవం మొదలయింది. ఎర్ర సైనికులు(కార్మిక సేనలు), సైనికులు, నావికులు 1917 నవంబర్ 7న ముఖ్యమైన ప్రభుత్వ సంస్థలన్నింటినీ స్వాధీనం చేసుకున్నారు. ఆ మరుసటి రోజు కార్మికులు, రైతులు అధికారాన్ని చేపట్టినట్లు లెనిన్ ప్రకటించారు.⁴⁷

సోషలిస్టు రష్యా విజయ గమనం ప్రారంభమైంది.

మహిళా హక్కుల్లో అనూహ్య విజయాలు

అదే రోజు అంటే మార్చి 8 సంధ్యా సమయంలోనే యుద్ధం ముగిసిందనే తొలి డిక్రీ (చట్టం) వెలువడింది. ⁴⁸ స్త్రీపురుష భూధం లేకుండా దున్నే వారికే భూమి అనే రెండవ డిక్రీ వెలువడింది. ⁴⁹ లెనిన్ అధ్యక్షతన కార్మిక, కర్షక ప్రభుత్వం ఏర్పాటువుతున్నట్టుగా సోవియట్ ల కాంగ్రెస్ మరో తీర్మానాన్ని ఆమోదించింది. ⁵⁰ రాజ్య వ్యవహారాల్లో బాధ్యతాయుతమైన స్థానాల్లోకి మహిళలు ప్రవేశించారు. ఉదాహరణకు కొల్లంతాయ్ ప్రజా వ్యవహారాల మంత్రిగా నియమితులయ్యారు. ⁵¹ మరో మూడు రోజుల్లోనే అంటే నవంబర్ 11న ఎనిమిది గంటల పని దినం, వారంలో ఒకరోజు సెలవు కల్పిస్తూ మరో డిక్రీ వెలువడింది. ⁵²

తమిళ కవి భారతి ఈ పరిణామాలను 1917 నవంబర్ 17న స్వాగతించారు. “లెనిన్ నాయకత్వంలో నేడు రష్యాలో ఆచరణలోకి వచ్చిందే కమ్యూనిజం. ఈ సిద్ధాంతం ప్రపంచవ్యాప్తంగా విజయవంతమైతే నిజమైన నాగరికత విజయవంతమవుతుంది” అని ఆయన వ్రాశారు.

మహిళా హక్కులతో సహా కష్టజీవుల హక్కుల కోసం ప్రపంచంలో మొట్టమొదటిసారిగా రష్యాలో ఒక సంవత్సరం లోపే రాజ్యాంగంతో సహా అనేక చట్టాలు చేయబడ్డాయి.

సోవియట్ ప్రభుత్వం రచించిన రాజ్యాంగం ముఖ్యంగా మహిళా స్వాతంత్ర్యం ప్రాముఖ్యతకు సంబంధించి ఎంతో జాగ్రూకతతో ఉంది. ఆర్టికల్ 64 ఇలా పేర్కొంది: “ఓటు హక్కును, సోవియట్లకు ఎన్నికలు కావడానికి... ఎన్నికల తేదీ నాటికి రష్యన్

సోషలిస్టు ఫెడరేటెడ్ సోవియట్ రిపబ్లిక్ లో 18 సంవత్సరాలు పూర్తయిన పౌరులందరూ వారి మతం, జాతీయత, నివాసం వంటి వాటితో సంబంధం లేకుండా స్త్రీపురుషులందరూ అర్హులే.”⁵³ ఇంగ్లాండు, అమెరికాల కంటే ముందే మహిళలకు ఈ హక్కును కల్పించిన అది పెద్ద దేశంగా రష్యా మారింది.

వివిధ చట్టాలు, ఉత్తర్వుల ద్వారా సోవియట్ ఈ దిగువ డిక్రీలను విడుదల చేసింది.^{54, 55, 56}

- * సమాన పనికి సమాన వేతనం, ఎలాంటి లింగ వివక్ష లేకుండా పనిచేసేందుకు సమాన హక్కు.
- * గర్భిణీ స్త్రీలకు ప్రసవానికి ముందు ఎనిమిది వారాలు, ప్రసవానంతరం ఎనిమిది వారాలు వేతనంతో కూడిన సెలవు. తమ పిల్లలకు పాలిచ్చేందుకు ప్రతి మూడు గంటలకొకసారి కనీసం అరగంట విరామం. రాత్రిపూట పని, అదనపు పని నుంచి మినహాయింపు, ప్రసవానికి ముందు, తరువాత నగదు అలవెన్సుతోపాటు రక్షణ.
- * వివాహాల రిజిస్ట్రేషన్, విడాకుల మంజూరుకు సంబంధించి చర్చికున్న అధికారాన్ని రద్దుచేయడం. ప్రభుత్వ రిజిస్ట్రారు వద్ద రిజిస్టరు చేసుకున్న వివాహానికి మాత్రమే చెల్లుబాటు ఉంటుంది. విడాకులు మంజూరు చేసే అధికారం కేవలం కోర్టుకు మాత్రమే ఉంటుంది. విడాకుల చట్టాన్ని సులభతరం చేయడం.
- * “చట్టబద్ధమైన”, “అక్రమ” సంతానం మధ్య ఉన్న తేడాను తొలగించి దాన్ని చాలా జాగ్రూకతతో కూడిన పదం “రిజిస్టరు వివాహం చేసుకొనని తల్లిదండ్రుల పిల్లలు” అనే పదాన్ని ఉపయోగించడం. తద్వారా తాము వివాహం చేసుకోని పురుషులు తమ పిల్లల బాధ్యతను చూసేలా మహిళలు అధికారం పొందగలుగుతారు.
- * పిల్లలందరికీ 18 సంవత్సరాలు వచ్చే వరకూ తల్లిదండ్రులే బాధ్యత వహించేలా వారికి హక్కు కల్పించడం.
- * గర్భస్రావాన్ని చట్టబద్ధం చేయడం, దానికి ఉచిత, భద్రతతో కూడిన వైద్య సహాయం అందేలా గ్యారంటీ ఇవ్వడం.
- * స్వలింగ సంపర్కం చర్యలను, ఇతర పరస్పర అంగీకారంతో జరిగే లైంగిక కార్యకలాపాలను నేరపూరితం కావని నిర్ధారించడం.
- * “లైంగిక వ్యవహారాల్లో, వాటిలో ఎవరూ గాయపడనంత వరకూ, ఎవరి ప్రయోజనాల దురాక్రమణ జరగనంత వరకూ రాజ్యం, సమాజం ఏ

విధంగానూ జోక్యం చేసుకోరాదు” అనే సూత్రాన్ని ప్రకటించారు.

మహిళల స్వేచ్ఛకు సంబంధించి సోవియట్ రికార్డును గురించి 1919లో లెనిన్ ఇలా వ్రాశారు :

“మహిళల పరిస్థితినే తీసుకుందాం. ఈ రంగంలో మనం అధికారంలోకి వచ్చిన మొదటి సంవత్సరంలోనే మనం చేసిన దానిలో వందల వంతు కూడా ప్రపంచంలోని ఏ ఒక్క దేశంగానీ, ఎంతో అభివృద్ధి చెందినట్లు చెప్పుకుంటున్న బూర్జువా రిపబ్లిక్ గానీ అనేక దశాబ్దాల్లో కూడా చేయలేదు. అన్ని పౌర సమాజాల్లో ఉన్న, బూర్జువా, పెట్టుబడిదారీ విధానం సిగ్గుపడేలా మహిళలను అసమాన స్థితిలో ఉంచిన, విడాకులను తిరస్కరిస్తున్న, దాని కోసం ఏర్పాటుచేసిన హేయమైన నిబంధనలు విధించిన, వివాహేతరంగా జన్మించిన పిల్లల గుర్తింపును తిరస్కరించే, వారి తండ్రుల అన్వేషణ జరిపేందుకు తిరస్కరించే అనేక ధూర్త చట్టాలను పునాది స్థాయి నుంచే తొలగించాం. ఈ రంగంలో మనం సాధించిన దానికి గర్వపడేందుకు మనకు వెయ్యి రెట్ల హక్కుంది.”

అయినప్పటికీ చేయగలిగినంత చేయలేదనే లెనిన్ భావించారు. ఆ విషయంలో ఇలా భావించారు :

“అయితే పాత, బూర్జువా చట్టాలు, సంస్థల చెత్తాచెదారాన్ని మనం చాలా వరకు పూర్తిగా శుభ్రం చేశాం. అయితే మనం నేలను నిర్మాణానికి అనువుగా శుద్ధిచేశామే తప్ప ఇంకా నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించలేదు.

మహిళను విముక్తి చేసే అన్ని చట్టాలను చేసినప్పటికీ ఆమె ఇంకా గృహ బానిసగానే కొనసాగుతోంది.

మహిళల నిజమైన విముక్తి, నిజమైన కమ్యూనిజం ఈ చిల్లర ఇంటి పనికి వ్యతిరేకంగా ఎక్కడ, ఎప్పుడు పూర్తి స్థాయి పోరాటం (రాజ్యాధికారం చేపట్టేందుకు కార్మిక వర్గం నేతృత్వంలో యుద్ధం) ప్రారంభమవుతుందో లేక అది పూర్తి స్థాయిలో మారిపోయి పెద్ద ఎత్తున సోషలిస్టు ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రారంభమవుతుందో అప్పుడే వస్తుంది.

సైద్ధాంతికంగా ప్రతి కమ్యూనిస్టు నిర్వివాదంగా పరిగణనలోకి తీసుకునే ఈ సమస్యపై ఆచరణలో మనం తగినంతగా దృష్టి పెడుతున్నామా? నిజం చెప్పాలంటే లేదు. ఈ రంగంలో అంకురించిన కమ్యూనిజం పిలకల పట్ల మనం సరైన శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నామా? మరలా దీనికి సమాధానం కూడా లేదనే.

ప్రణాళికలు, వ్యవస్థలు వంటి వాటి గురించి మన పెద్ద తలకాయల “మేధావులు” లేదా మిడిమిడి జ్ఞానమున్న “కమ్యూనిస్టులు” “ప్రభావితమైన” దానిపై

పెద్దఎత్తున చర్చ, ఆర్భాటం, కొట్లాటలు, పిచ్చికూతలు లేకుండానే మనం గుర్తించిన దానికంటే చాలా ఎక్కువగా శ్రామిక, రైతు మహిళల్లో వ్యవస్థీకృత ప్రతిభ ఉందనడంలోనూ, పెద్ద సంఖ్యలో కార్మికులు, ఇంకా పెద్ద సంఖ్యలో ఉన్న వినియోగదారుల సహకారంతో ఆచరణాత్మక పనిని నిర్వహించగలిగినవారు మనకు చాలా మందే ఉన్నారనడంలోనూ ఎలాంటి సందేహం లేదు. అయితే ఈ నూతన అంకురాలను మన చేయగలిగినంతగా పెంచలేదు.”⁵⁷

1920 మార్చి 8 నాటికి సాధారణ సెలవు దినం ప్రకటించబడింది. ఆ రోజు ప్రాధాన్యతను గురించి కొల్లంతాయ్ ఇలా వివరించారు :

1917లో ఇదే రోజున మహత్తర ఫిబ్రవరి విప్లవం ప్రారంభమయింది. పీటర్స్ బర్గ్ లోని శ్రామిక మహిళలు ఈ విప్లవాన్ని ప్రారంభించారు. జార్ కు, అతని అనుయాయులకు వ్యతిరేకంగా పతాకాన్ని ఎత్తాలని ముందుగా నిర్ణయించింది వారే. అందువల్ల శ్రామిక మహిళా దినోత్సవం మనకు రెట్టించు ఉత్సవం... సోవియట్ రిపబ్లిక్ లో ఓటుహక్కు కోసం, పౌర హక్కుల కోసం శ్రామిక మహిళలు, రైతులు పోరాడాల్సిన అవసరం లేదు. వారు ఇప్పటికే ఆ హక్కులు సాధించుకున్నారు. రష్యా కార్మికులు, రైతు మహిళలు సమాన పౌరులు. ఉత్తమ జీవితాన్ని సులభతరం చేసుకునేందుకు- ఓటు హక్కు, సోవియట్ లోనూ, ఉమ్మడి సంస్థలన్నింటిలోనూ భాగస్వాములయ్యేందుకు పోరాడేందుకు వారి చేతిలో శక్తివంతమైన ఆయుధం ఉంది. అయితే హక్కులొక్కటి ఉంటే సరిపోదు. వాటిని ఉపయోగించుకునే పద్ధతులను మనం నేర్చుకోవాలి. ఓటు హక్కు అనేది ఒక ఆయుధం. మన సొంత ప్రయోజనం, కార్మిక రిపబ్లిక్ బాగు కోసం దాన్ని ఉపయోగించుకోవడంలో మనం ప్రావీణ్యం సంపాదించాల్సి ఉంది.

రెండేళ్ళ సోవియట్ అధికారంలో జీవితం పూర్తిగా మారిపోలేదు. మనం కమ్యూనిజం కోసం పోరాడే క్రమంలోనే ఉన్నాం. మనకు వారసత్వంగా వచ్చిన ఆ చీకటి, దోపిడీ ప్రపంచం మనల్ని చుట్టి ఉంది. కుటుంబ సంకెళ్ళు, ఇంటి పని, వ్యభిచారం ఇంకా శ్రామిక మహిళలపై భారంగా పడే ఉంది. శ్రామిక మహిళలు, రైతు మహిళలు మాత్రమే ఈ పరిస్థితిని తొలగించగలరు. జీవితంలో సమానత్వం సాధించగలరు. కేవలం చట్టం ద్వారా మాత్రమే కాదు, రష్యాను నిజమైన కమ్యూనిస్టు సమాజంగా మార్చేందుకు వారు తమ శక్తినంతా ఉపయోగించినప్పుడు మాత్రమే వీటన్నింటినీ సాధించగలరు.⁵⁸

సోవియట్ రష్యా గతిశీలత ప్రపంచవ్యాప్తంగా విస్తరించింది.

‘మార్చి 8’ని ఏర్పాటు చేసిన నిజమైన సంఘటన

కమ్యూనిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ రెండవ సదస్సు. (మొదటి వరుస కుడి నుంచి) కొల్లంతాయ్, క్లారా జట్కీన్, తదితరులు(1921)

సెకండ్ ఇంటర్నేషనల్ గా పిలుచుకున్న సోషలిస్టు ఇంటర్నేషనల్ మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమైన అనంతరం చీలిపోయిందని, 1917లో లెనిన్ మార్గదర్శకత్వంలో బోల్షెవిక్ పార్టీ నేతృత్వంలో రష్యా సోషలిస్టు విప్లవం విజయవంతమయిందని మీకు తెలిసిందే.

ఆ సమయంలో పార్టీ అధికారిక పేరు రష్యన్ సోషల్-డెమోక్రటిక్ లేబర్ పార్టీ(బోల్షెవిక్కులు). దాని పేరు అధికారికంగా 1918లో “రష్యన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ(బోల్షెవిక్)”గా మారింది.⁵⁹

అదే సంవత్సరంలో రష్యా రాజధానిగా మస్కో మారింది.⁶⁰

రష్యా కమ్యూనిస్టు పార్టీ(బోల్షెవిక్)ను సమర్థించిన కమ్యూనిస్టులు, వామపక్ష సోషలిస్టులు తమతమ దేశాల్లో ప్రత్యేక పార్టీలను ఏర్పాటు చేసుకొని వాటికి కమ్యూనిస్టు పార్టీ లేదా మరో ఇతర పేర్లు పెట్టుకున్నారు.

ఈ పార్టీలన్నింటితో కలిసి 1919లో కమ్యూనిస్టు ఇంటర్నేషనల్ పొట్టిగా కొమిన్టర్న్ ఏర్పడింది. దీన్నే మూడవ ఇంటర్నేషనల్ అని కూడా పిలిచేవారు.⁶¹ కొమిన్టర్న్ రెండవ మహాసభను పెట్రోగ్రాడ్ లో నిర్వహించారు. అది కొనసాగింది. 1920లో అది మస్కోకు సన్నిహితంగా వచ్చింది.⁶²

ఈ కొమిన్టర్న్ సమావేశం జరిగే సమయంలోనే మస్కోలో మొదటి కమ్యూనిస్టు మహిళా ఇంటర్నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ ను నిర్వహించేందుకు ఇనెస్సా అర్యాండ్ నాయకత్వం వహించారు. ఈ కాన్ఫరెన్స్ లో అనేక సమస్యలపై పెద్ద ఎత్తున చర్చలు మార్యోగిపోయాయి. కానీ సదస్సు ముగింపులో దాన్ని సక్రమంగా ఏర్పాటు చేయడానికి ముందే తన 46వ ఏట ఇనెస్సా అర్యాండ్ కన్నుమూశారు.⁶³ కొమిన్టర్న్ లోని ఇంటర్నేషనల్ ఉమెన్స్ సెక్రటేరియట్ కార్యదర్శిగా జిట్కీన్ ఎన్నికయ్యారు.⁶⁴

1921 జూన్ 9-15 వరకూ మస్కోలో కమ్యూనిస్టు మహిళల రెండవ అంతర్జాతీయ సదస్సు జరిగింది. ఈ సమావేశంలో ప్రతినిధులు మార్చి 8ని శాశ్వతంగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ తేదీగా ఏర్పాటు చేశారు.

కమ్యూనిస్టు మహిళల అంతర్జాతీయ అధికారిక పత్రిక డీ కమ్యూనిస్టుచే ఫ్రాయెన్ ఇంటర్నేషనలే (ది కమ్యూనిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్) 1922లో తన జనవరి-ఫిబ్రవరి సంచికలో ఇలా వ్రాసింది :

మన రష్యన్ కామ్రేడ్లు నిర్వహించిన మార్చి 8నే అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరిపేందుకు బల్గేరియన్ మహిళా కామ్రేడ్లు చేసిన ప్రతిపాదననే, అలాగే కమ్యూనిస్టు మహిళల రెండవ అంతర్జాతీయ సదస్సు తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని ఎంతో ఉల్లాసంగా ఆహ్వానిస్తున్నాం. ఈ దృఢమైన, సాహసోపేతమైన ఈ నిర్ణయం హర్షాతిరేకాల మధ్య మనుగడలోకి వచ్చింది. రష్యా విప్లవానికి దారితీసిన శాంతి, స్వాతంత్ర్యం కోసం 1917 మార్చి 8న పీటర్స్ బర్గ్ లో మహిళా కార్మికులు నిర్వహించిన మహత్తర ప్రదర్శనలను అది మళ్ళీ స్ఫురణకు తెచ్చింది.⁶⁵

అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు మహిళల నిర్ణయాలకు సంబంధించిన పేజీ

1917కు ముందు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని ఆదివారాల్లో నిర్వహించేవారు. 1917 నుంచి ఒక్క రష్యాలో మాత్రమే స్థిరమైన తేదీగా మార్చి 8న నిర్వహించారు. జర్మన్లు దీన్ని అనుసరించలేదు. వారు 1920 మే 9న⁶⁶, 1921 ఏప్రిల్ 3⁶⁷న నిర్వహించారు. ఆ రెండు తేదీలూ ఆదివారాలే.

బర్లేరియన్ల ప్రతిపాదన మేరకు కమ్యూనిస్టు మహిళల అంతర్జాతీయ సదస్సు చేసిన నిర్ణయం మేరకు 1921 అనంతరం అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు కేలండ్రిలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం మార్చి 8న ఒక నియమిత పద్ధతిలో కొనసాగుతోంది.

అందువల్ల మార్చి 8ని శాశ్వతంగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవంగా చేస్తూ 1921లో కమ్యూనిస్టు మహిళల అంతర్జాతీయ సదస్సు చేసిన నిర్ణయం నిజమైన

సంఘటనగా మారింది.

‘మహిళా దినోత్సవం’ నిర్వహించేందుకు సోషలిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ తీసుకున్న నిర్ణయపు శత వార్షికోత్సవాన్ని భారతదేశంతో సహా ప్రపంచవ్యాప్తంగా 2010లో నిర్వహించడం తెలిసిందే.

ది కమ్యూనిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ పత్రిక ముద్రించిన పేజీ

అదే విధంగా మార్చి 8ని శాశ్వతంగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవంగా నిర్వహించాలని కమ్యూనిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ తీసుకున్న నిర్ణయపు శత వార్షికోత్సవాన్ని 2021 జూన్ 9-16 వరకూ నిర్వహించడం సమంజసంగా ఉంటుంది.

అలాగే నేడు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని విస్తృతంగా నిర్వహించేలా చేసిన మరో రెండు అంశాలున్నాయి. మొదటిది : 1960, 1970లలో వచ్చిన స్త్రీవాద వెల్లువ. రెండవది : ఐక్యరాజ్యసమితి, ఇప్పుడు మనం ఆ రెండు అంశాల్లోకి వెళ్దాం.

స్త్రీవాద వెల్లువ

కమ్యూనిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ నిర్ణయం తీసుకున్న అనంతరం 1922 నుంచి కమ్యూనిస్టు మహిళలు, వారి మద్దతుదారులు మార్చి 8న అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని నిర్వహించడం ప్రారంభించారు.⁶⁸ అయితే సోషలిస్టులు, తదితరులు దాన్ని విభిన్నమైన తేదీల్లో నిర్వహించడాన్ని కొనసాగించారు.⁶⁹

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసిన తరువాత అనేక దేశాల్లో కమ్యూనిస్టు పార్టీలు అధికారంలోకి వచ్చాయి. ఈ సామ్యవాద రాజ్యాలు కూడా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని మార్చి 8న నిర్వహించడంతో మార్చి 8 మరింత పటిష్టమయింది.⁷⁰ అయినప్పటికీ కాలక్రమంలో కమ్యూనిస్టులు కానీవారు చాలా తక్కువ మందే అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని నిర్వహించడం ప్రారంభించారు.

ఈ పరిస్థితుల్లో 1960లలో స్త్రీవాద ఉద్యమం అమెరికా, ఐరోపాల్లో వెల్లువలా వచ్చింది.

స్త్రీవాదమంటే ఏమిటి?

స్త్రీపురుషులిరువురూ సమానులే. శారీరకమైన తేడాలు మినహా వారిరువురిలో ఎటువంటి తేడా లేదు. వారిరువురికీ రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక రంగాలతో సహా అన్ని రంగాల్లోనూ, ఇంటి పనిలోనూ, పిల్లల పెంపకంలోనూ సమానమైన హక్కులు, బాధ్యతలు ఉన్నాయి. పురుష దురహంకారంతో సహా అన్ని విధాలైన పెత్తనాన్ని ప్రతిఘటించాలి, నిర్మూలించాలి. ఇలాంటి భావాలపై ఆధారపడిన సిద్ధాంతాన్నే సాధారణంగా స్త్రీవాదంగా పిలుస్తారు.

మహిళ హక్కుల కోసం గళమెత్తడం దీర్ఘకాలంగా పెరుగుతూనే ఉన్నాయి. అయినప్పటికీ మహిళల హక్కుల కోసం ఆధునిక ఉద్యమం 1800లలోనే ప్రారంభమైంది. ఇది బానిస వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా మహిళా ఉద్యమంగా బ్రిటన్ లో 1820లలోనూ, అమెరికాలో 1830లలోనూ ప్రారంభమైంది.⁷¹ దశలవారీగా అది సమాన హక్కులు, మహిళల ఓటుహక్కు ఉద్యమంగా ఆవిర్భవించింది. ఆ సమయంలో స్త్రీవాదం అనే పదం ఫ్రాన్స్ లో ప్రారంభమై అన్ని చోట్లకూ విస్తరించింది.⁷²

సామాజిక, పౌర, మత పరిస్థితులు, మహిళల హక్కులపై చర్చించేందుకు “మహిళల హక్కుల సదస్సు” అనే పేరుతో 1884లో అమెరికాలో జరిగింది. అది తన ప్రకటనలో ఇలా పేర్కొంది... “స్త్రీపురుషులందరూ సమానంగానే సృష్టించబడ్డారు...”. మహిళలకు ఓటు హక్కుతో సహా అనేక డిమాండ్లను ఆ సదస్సు లేవనెత్తింది.⁷³

అప్పుడు సోషలిస్టు మహిళా ఉద్యమం 1800 చివర్లోనూ, 1900 ప్రారంభంలోనూ పని చేయడం ప్రారంభించింది.

కాగా ఈ ఉద్యమం మహిళలకు సమాన హక్కుల కోసం పోరాడినప్పటికీ మొదటి ప్రాధాన్యత మాత్రం సోషలిజానికే ఇచ్చింది. క్లారా జెట్కీన్ చెప్పినట్లు “... విముక్తి కోసం జరిగిన పోరాటంలో కార్మిక వర్గం బూర్జువా సమాజాన్ని కూలగొట్టి, సామ్యవాదాన్ని సాధించిన విప్లవమే పూర్తిగా మహిళా లోకం వికసించేందుకు, స్త్రీపురుషులిరువురికీ అధికారికంగా చట్టబద్ధ సమానత్వాన్ని కల్పించే మానవీయతను నెలకొల్పింది.”⁷⁴

సోషలిస్టు, కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమం అభివృద్ధి, అది సాధించిన విజయాలను మనం ఇప్పటికే చూశాం.

ఈ ఉద్యమాలన్నీంటినీ తొలి స్త్రీవాద వెల్లువగా పిలవబడ్డాయి.

రెండవ స్త్రీవాద వెల్లువ 1960లలో అమెరికాలో ప్రారంభమైంది.

అణ్ణాయుధాలకు వ్యతిరేకంగానూ, వియత్నాంపై అమెరికా యుద్ధాన్ని నిరసించేందుకు 1961 నవంబర్ 1న 50 వేల మంది మహిళలు సమ్మె చేసి అమెరికావ్యాప్తంగా ప్రదర్శనలు నిర్వహించారు. ఈ ఆందోళనను “శాంతి కోసం మహిళల సమ్మె” నిర్వహించింది.

అప్పుడు అనేక పౌర, మహిళా హక్కుల సంఘాలు ఏర్పడ్డాయి.

1966లో నేషనల్ ఆర్గనైజేషన్ ఫర్ ఉమెన్ ఏర్పడింది. “సమాన అవకాశాలను అనుభవించకుండా, వ్యక్తిగతంగా అమెరికన్లుగా, మానవులుగా తమ హక్కులను అనుభవించే అవకాశం ఇవ్వకుండా మహిళలను నిరోధిస్తున్న పరిస్థితులపై

స్పష్టమైన కార్యాచరణతో సంఘర్షించే సమయం ఆసన్నమయిందని స్త్రీపురుషులమైన మేము నమ్ముతున్నాం.” అని ఆ సంస్థ పేర్కొంది.

1967లో న్యూయార్క్ రాడికల్ ఉమెన్ ఏర్పాటుయింది.

“1968 సెప్టెంబర్ 7న న్యూ జెర్సీలోని అట్లాంటిక్ సిటీలో నిర్వహిస్తున్న మిస్ అమెరికా పోటీలను న్యూయార్క్ రాడికల్ ఉమెన్ నిరసించింది. అందాల పోటీలను విమర్శిస్తూ ప్లకార్డులతో వందలాది మంది మహిళలు అట్లాంటిక్ సిటీ బోర్డ్ వాక్ పై ప్రదర్శన నిర్వహించారు. ఆ పోటీలను “గౌరెల వేలం” అంటూ నిరసించారు. ప్రత్యక్ష ప్రసారం సమయంలో మహిళలు ఒక ఇంటి బాల్కనీ నుంచి “మహిళల విముక్తి” అనే బ్యానర్ ను ప్రదర్శించారు.”

అయినప్పటికీ ఈ సంఘటనను తరచుగా “బ్రా బర్నింగ్”గానే పరిగణించేవారు. అయితే వారి నిజమైన నిరసన అసలు ఉద్దేశం స్త్రీ అణచివేత చిహ్నాలైన బ్రాలు, మొలతాళ్ళు, ప్లేబాయ్ మ్యాగజైన్లను, ఇంటిని శుభ్రం చేసే కుంచెలను చెత్త బుట్టలో వెయ్యాలన్నదే వారి అసలు ఉద్దేశం మినహా ఆయా వస్తువులను దగ్ధం చేయాలన్నది కాదు.

“ఈ పోటీలు కేవలం మహిళల అందం ఆధారంగా నిర్ణయించేది కాదని, అనైతిక వియత్నం యుద్ధాన్ని సమర్థించేందుకు పోటీలో గెలిచినవారిని సైనికులకు ఆహ్లాదం కల్పించేందుకు పంపేందుకు ఉద్దేశించిందని న్యూయార్క్ రాడికల్ ఉమెన్ పేర్కొంది. ఎన్నడూ నల్లజాతి మిస్ అమెరికాకు కిరీటం పెట్టని ఆ పోటీల వర్ణవివక్షను కూడా వారు నిరసించారు.”⁷⁵

“జాత్యహంకారం, సైనికవాదం, పెట్టుబడిదారీ విధానం అనే వాటన్నిటి సరైన కలయికగా మహిళను ఒక ‘అదర్బవంతమైన’ చిహ్నంగా చూపే అమెరికా విలువలను ఎవ్వరైనా ఎక్కడైనా చూడగలరా?” అని న్యూయార్క్ రాడికల్ ఉమెన్ వ్యవస్థాపకుల్లో ఒకరైన రాబిన్ మోర్గాన్ ప్రశ్నించారు.⁷⁶

చికాగో ఉమెన్స్ లిబరేషన్ యూనియన్ 1969లో ఏర్పడింది.

వియత్నాంలో జరిగిన విధ్వంసాన్ని తానే స్వయంగా చూసేందుకు ఈ సంస్థ వ్యవస్థాపకుల్లో ఒకరైన వివియన్ రోత్స్టీన్ యుద్ధం జరుగుతున్న సమయంలో 1967లో వియత్నాంను సందర్శించారు. వియత్నాంలోని మహిళా సంస్థలతో అనుభవాల అమెరికాలో ఆ ఉదాహరణలను అమలు జరిపేందుకు ఆమెలు ఉత్తేజాన్నిచ్చాయి. అందువల్ల ఆమె ఇతర మహిళలతో కలిసి చికాగో ఉమెన్స్ లిబరేషన్ యూనియన్ ను నెలకొల్పారు.⁷⁷

ఆ సంస్థ సిద్ధాంతాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి : “మహిళల విముక్తి పోరాటం విప్లవ పోరాటంగా ఉండాలి. అణగారిన ప్రజలందరి విముక్తికి మహిళా విముక్తి తప్పనిసరి. ప్రజలందరూ స్వేచ్ఛగా ఉండనిదే మహిళల విముక్తిని సాధించలేము. మనం మహిళల విముక్తి కోసం పోరాడాలి. అదే సమయంలోని సమాజంలోని అన్ని సెక్షన్లలోని పురుషాధిక్యతకు వ్యతిరేకంగా కూడా పోరాడాలి. మనం జాత్యహంకారం, సామ్రాజ్యవాదం, పెట్టుబడిదారీ విధానంపై పోరాడాలి. మహిళలపై వాటి ప్రభావాలపై చైతన్యాన్ని పెంపొందించడంలో మనల్ని మనం అంకితం చేసుకోవాలి. మనం ప్రజాతంత్ర సంస్థకు అంకితమవుదాం. సమాచారం, అభిప్రాయాలను పూర్తిగా పంపిణీ చేసుకోవడం, పూర్తిస్థాయి రాజకీయ చర్చ ద్వారానూ, సైద్ధాంతిక, ఆచరణల ఐక్యత ద్వారానూ మాత్రమే ప్రజాస్వామ్యాన్ని హామీ ఇచ్చే మార్గాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి.”⁷⁸

అంతకు ముందు 1968 మార్చిలో ‘వాయిస్ ఆఫ్ ది ఉమెన్స్ లిబరేషన్ మూవ్మెంట్’ పత్రిక ఈ విధంగా నివేదించింది :

ఈ బృందం తొలి సమగ్ర విధిగా ‘సాల్ట్ ఆఫ్ ఎర్త్’ అనే చిత్రం, ఆల్ పార్టీ మూవ్మెంట్తో చికాగో చాప్టర్ ద్వారా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం మార్చి 8న నిర్వహించబడింది.⁷⁹

అందువల్ల అనేక సంస్థలుగా, గ్రూపులుగా, ఉద్యమాలుగా విభిన్న సిద్ధాంతాలతో విస్తరించడంతో మహిళా విముక్తి ఉద్యమం కూడా స్త్రీవాద ఉద్యమంగా పిలవబడింది.

వారిలో కొందరు కమ్యూనిస్టు, సోషలిస్టు పార్టీలను తీవ్రంగా విమర్శించారు. నేషనల్ బ్లాక్ ఫెమినిస్ట్ ఆర్గనైజేషన్ వ్యవస్థాపకుల్లో ఒకరుగా ఉన్న డేరిస్ రైట్⁸⁰ 1971లో ఇలా వ్రాశారు :

ప్రతి చోటా ఉన్న వివక్షను గురించి మాకు చెప్పకండి. అది కేవలం వర్గ అణచివేత నుంచి మాత్రమే వస్తుందని మాకు చెప్పకండి, మీ గురించి మీరు చూసుకోండి.

విప్లవం వచ్చిన “మరుసటిరోజు” మాత్రమే “పూర్తి స్వాతంత్ర్యం” వస్తుందని మాకు చెప్పకండి. దానికి ముందు రోజే మా ప్రశ్నలను ఎదుర్కోవాలి.

అన్నింటినీ మించి ఈ పదాలు సరిపోవు ; వాటిని మీరు ఆచరించడాన్ని మమ్మల్ని చూడనివ్వండి.

... జ్ఞానం మొత్తానికీ లేదా విప్లవానికి మీరే అక్షరమాల కాదని మీరు తెలుసుకోవాలి...⁸¹

ఇలాంటి, ఇతర ఆలోచనా ధోరణులు అనేకం ఉన్నప్పటికీ స్త్రీవాద ఉద్యమం మహిళల హక్కుల పట్ల ప్రపంచవ్యాప్తంగా చైతన్యాన్ని పెంచడంలోనూ, మహిళలు కొన్ని న్యాయపరమైన హక్కులు పొందడంలోనూ తోడ్పడింది.

అంతేగాక కేవలం కమ్యూనిస్టు మహిళలు మాత్రమే నిర్వహిస్తూ వస్తున్న 'మార్చి 8: అంతర్జాతీయ దినోత్సవాన్ని' కమ్యూనిస్టేతర మహిళలు కూడా నిర్వహించేలా చేసింది.

ఇలాంటి పరిస్థితిలో మహిళల హక్కులకు సంబంధించి కొన్ని స్పష్టమైన చర్యలు తీసుకునేందుకు, అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని అధికారికంగా నిర్వహించేందుకు ఐక్యరాజ్యసమితి అది కూడా కమ్యూనిస్టు మహిళల చొరవతో ముందుకొచ్చింది.

ఐక్యరాజ్యసమితిలో కమ్యూనిస్టు మహిళల పాత్ర

ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ డెమోక్రటిక్ ఫెడరేషన్(డబ్ల్యుఐడిఎఫ్)ను ఏర్పాటు చేసేందుకు 1945లో కమ్యూనిస్టు మహిళలు ఒక దగ్గరికి వచ్చారు. ⁸² 1943 నాటికి కొమిన్టర్న్ రద్దయింది. ⁸³ అదే విధంగా మాస్కోకు చెందిన అంతర్జాతీయ కమిటీలు కూడా రద్దయ్యాయి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న ప్రజాతంత్ర మహిళా బృందాలను ఒక దగ్గరికి చేర్చేందుకు అంతర్జాతీయ సెక్రటేరియట్ అవసరమని కమ్యూనిస్టు మహిళలు భావించడంతో డబ్ల్యుఐడిఎఫ్ ఆవిర్భవించింది.

1971లో బెర్లిన్లో జరిగిన డబ్ల్యుఐడిఎఫ్ బ్యూరో మహిళల పురోభివృద్ధి కోసం ఒక అంతర్జాతీయ సంవత్సరం ప్రాముఖ్యతను నొక్కిచెప్పింది. ⁸⁴ ఆ తదుపరి సంవత్సరం యూనియన్ ఆఫ్ ఆస్ట్రేలియన్ ఉమెన్(డబ్ల్యుఐడిఎఫ్ అనుబంధ సంఘం) అధ్యక్షురాలు, ఆస్ట్రేలియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్ర కమిటీ సభ్యురాలు ఫ్రెడా బ్రౌన్ ఐక్యరాజ్యసమితి సెక్రటరీ జనరల్కు ఒక లేఖ పంపారు. ^{85,86} అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరాన్ని జరపాలని, మహిళలపై సాగుతున్న అన్ని రకాలైన వివక్షలను అంతం చేసేందుకు ఒక సదస్సుకు సన్నాహాలు జరపాలని బ్రౌన్ ప్రతిపాదించారు. ⁸⁷

1972 మార్చిలో మహిళల స్థితిగతులపై జరిగిన ఐక్యరాజ్యసమితి సమావేశంలో ఫిన్లాండ్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకురాలు, డబ్ల్యుఐడిఎఫ్ అధ్యక్షురాలు,

కమిషన్ లో పరిశీలకురాలి హాదా కలిగి ఉన్న హెర్బా కూసిన్ నెన్ అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం కోసం డబ్ల్యుఐడిఎఫ్ ప్రతిపాదనను సమర్పించారు. ఆ ప్రతిపాదనకు ఇతర ఎన్ జిఓ పరిశీలకుల మద్దతు లభించింది. సోషలిస్టు దేశమైన రుమోనియా ప్రతినిధి ఫ్లోరికా ఆండ్రీ తన అధికారిక హోదాలో కమిషన్ కు ప్రతిపాదనను సమర్పించారు. ఆ సమయంలో ఫిన్లాండ్ ప్రభుత్వ ప్రతినిధి, తరువాత ఐరాస మొదటి మహిళా అసిస్టెంట్ సెక్రటరీ జనరల్ హెల్మీ సిపిలా ఆ ప్రతిపాదనను బలపరిచారు. కమిషన్ ఆ ప్రతిపాదనను ఆమోదించింది. ఆ కమిషన్ ఆ ప్రతిపాదనను ఐరాస సర్వసభ్య సభకు పంపింది. సర్వసభ్య సభ 1972 డిసెంబర్ లో 1975ను అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంగా ప్రకటించింది.

1975లో అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరపు ప్రపంచ సదస్సు మెక్సికో సిటీలో విజయవంతంగా జరిగింది. మహిళల సమస్యలపై దృష్టి పెట్టేందుకు, మహిళల దృష్టికోణం నుంచి ప్రపంచ సమస్యలను చర్చించేందుకు ప్రత్యేకంగా నిర్వహించిన మొట్టమొదటి ప్రపంచ అంతర్ ప్రభుత్వ సదస్సు అదే.

తరువాత హెల్మీ సిపిలా ఇలా వ్రాశారు :

హెర్బా కూసిన్ నెన్ నిర్విరామంగా ప్రయత్నాలు చేసి ఉండకపోతే ఇంత తొందరగా 1975లోనే ఇది జరుగుతుందని నేను ఊహించగలిగేదాన్ని కాదు. ఆమె, డబ్ల్యుఐడిఎఫ్ ప్రతినిధి కూడా అయిన (షెహ్సాజ్) అలామీ (ఒక ఇరానియన్ కవయిత్రి) ప్రాంతీయ బృందాలకు, ప్రభుత్వాల వ్యక్తిగత ప్రతినిధులకు, ఐరాస సెక్రటేరియట్ సభ్యులకు, ప్రభుత్వేతర సంస్థల ప్రతినిధులకు సాధ్యమైనంత త్వరగా అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం ఉండాలని ఆవశ్యకతను గురించి నచ్చజెప్పేందుకు ఎంతో కష్టపడి ప్రయత్నించారు.^{88,89}

మెక్సికో సిటీలో అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సర ప్రపంచ సదస్సు జరపాలనే ఊహతోనే ఐరాస 1975 మార్చి 8న మొట్టమొదటిసారిగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నిర్వహించింది.⁹⁰

రెండు సంవత్సరాల తరువాత 1977లో అన్ని దేశాలూ అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నిర్వహించాలని ఆహ్వానిస్తూ ఐరాస సర్వసభ్య సభ ఒక తీర్మానం ఆమోదించింది.

*Taking note of the report of the Secretary-General on the management of the Fund submitted to it at its thirty-second session,*¹⁹²

1. *Notes with satisfaction* the decisions taken by the Consultative Committee on the Voluntary Fund for the United Nations Decade for Women at its first two sessions, held in March and June, 1977.¹⁹³

2. *Expresses the hope* that the projects which the Consultative Committee has already approved will be implemented as soon as possible.

3. *Urges the specialized agencies and other United Nations bodies concerned, including the United Nations Development Programme, to assist the regional commissions in formulating projects drawn up in connexion with the United Nations Decade for Women, with a view to submitting them to the Consultative Committee.*

4. *Also urges the specialized agencies and other United Nations bodies concerned, including the United Nations Development Programme, to co-operate closely with the Consultative Committee with a view to developing programmes which will contribute to the advancement of women.*

5. *Requests the Secretary-General to continue to submit annual reports on the management of the Fund and:*

(a) *To include in such reports a summary of the projects selected by the Consultative Committee for financing by the Fund.*

(b) *To submit periodically to the General Assembly progress reports on the execution of such projects.*

*105th plenary meeting
16 December 1977*

32/142. Women's participation in the strengthening of international peace and security and in the struggle against colonialism, racism, racial discrimination, foreign aggression and occupation and all forms of foreign domination

The General Assembly,

Recalling its resolutions 3519 (XXX), 3520 (XXX) and 3521 (XXX) of 15 December 1975 and 31/136 of 16 December 1976,

Taking into account that secure peace and social progress, the establishment of the new international economic order as well as the full enjoyment of human rights and fundamental freedoms require the active participation of women, their equality and development,

Appreciating the contribution of women to the strengthening of international peace and security and to the struggle against colonialism, racism, racial discrimination, foreign aggression and occupation and all forms of foreign domination,

Emphasizing its grave concern that in some regions of the world colonialism, apartheid, racial discrimination and aggression continue to exist and territories are still occupied, which represents a most serious infringement of the principles of the Charter of the United Nations and of human rights of both women and men, and of the peoples' right to self-determination,

¹⁹² A/32/174.

¹⁹³ *Ibid.*, sect. II.

Reaffirming the objectives of the United Nations Decade for Women, the Declaration of Mexico on the Equality of Women and Their Contribution to Development and Peace, 1975¹⁹⁴ and the World Plan of Action for the Implementation of the Objectives of the International Women's Year,¹⁹⁵

1. *Takes note of the report of the Secretary-General on the implementation of General Assembly resolution 3519 (XXX),¹⁹⁶*

2. *Calls upon all States to continue to make their contribution to creating favourable conditions for the elimination of discrimination against women and for their full and equal participation in the social development process and to encourage broad participation of women in the effort to strengthen international peace, extend the process of international détente, curb the arms race and take measures for disarmament;*

3. *Seizes the occasion of the International Anti-Apartheid Year to be observed in 1978 to invite all States fully to support women exposed to colonialism, racism and apartheid in their just struggle against the racist régimes in southern Africa,*

4. *Invites all States to proclaim, in accordance with their historical and national traditions and customs, any day of the year as United Nations Day for Women's Rights and International Peace and to inform the Secretary-General thereof;*

5. *Requests the Commission on the Status of Women to consider, as a contribution to the preparation of the World Conference of the United Nations Decade for Women, to be held in 1980, the elaboration of a draft declaration on the participation of women in the struggle for the strengthening of international peace and security and against colonialism, racism, racial discrimination, foreign aggression and occupation and all forms of foreign domination and to report thereon to the Economic and Social Council at its sixty-fourth session.*

6. *Invites the Secretary-General to submit to the General Assembly at its thirty-fourth session a progress report on the implementation of resolution 3519 (XXX);*

7. *Decides to include in the provisional agenda of its thirty-fourth session, under the item "United Nations Decade for Women: Equality, Development and Peace", a sub-item entitled "Implementation of General Assembly resolution 3519 (XXX): report of the Secretary-General"*

*105th plenary meeting
16 December 1977*

32/143. Elimination of all forms of religious intolerance

The General Assembly,

Recalling its resolutions 1781 (XVII) of 7 December 1962 and 3069 (XXVIII) of 30 November 1973, as well as its resolution 3267 (XXIX) of 10 December 1974, in which it requested the Commission on Human

¹⁹⁴ *Report of the World Conference of the International Women's Year (United Nations publication, Sales No. F.76.IV.1), chap. I.*

¹⁹⁵ *Ibid.*, chap. II, sect. A.

¹⁹⁶ A/32/211.

1977లో యు.న్, సర్వసభ్య సమావేశం తీర్మానాల పేజీ

1977 డిసెంబర్ 16న ఐరాస సర్వసభ్యసభ ఆమోదించిన తీర్మానం ఇలా పేర్కొంది :

“తమ చారిత్రక, జాతీయ సంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా అన్ని రాజ్యాలు

సంవత్సరంలో ఒక రోజును మహిళల హక్కుల కోసం, అంతర్జాతీయ శాంతి కోసం ప్రకటించాలని, తరువాత ఆ విషయాన్ని సెక్రటరీ జనరల్ కు తెలియజేయాలని సర్వసభ్య సభ ఆహ్వానిస్తోంది...”⁹¹

“ఏదో ఒకరోజు” అని తీర్మానం పేర్కొన్నప్పటికీ భారతదేశంతో సహా ప్రపంచంలోని దాదాపు అన్ని రాజ్యాలూ “మార్చి 8”నే అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవంగా గుర్తించాయి. అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ సందేశాలు, శుభాకాంక్షలను ప్రతి సంవత్సరం మార్చి 8నే జారీ చేస్తున్నాయి.

ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ డెమోక్రటిక్ ఫెడరేషన్ (డబ్ల్యుఐడిఎఫ్) 2015లో తన ఏడు దశాబ్దాల చరిత్రను వెనక్కు తిరిగి చూసుకొని ఇలా పేర్కొంది : “ప్రపంచ మహిళలు అనేక సంవత్సరాలుగా జరిపిన పోరాటాలు, సమీకరణలు, అలాగే ఐక్యరాజ్యసమితి సమావేశంలో మన సంఘం చూపిన చొరవ అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ఏర్పాటును గెలుచుకున్నాయి”⁹²

ఆ విధంగా సోషలిస్టు, అలాగే కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమం అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని సృష్టించింది.

అదే విధంగా కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమం మార్చి 8కి జన్మనిచ్చింది.

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి మార్చి 8ని శాశ్వత తేదీగా కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమం చేసింది.

అలాగే ఐరాస అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరపడానికి, అదే విధంగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నిర్వహించాలని అన్ని రాజ్యాలను ఆహ్వానిస్తూ తీర్మానం చేయడానికి కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమం తీసుకున్న చొరవ, ప్రయత్నాలు మార్గం సుగమం చేశాయి.

అంటే దీనిద్దం మొత్తం ఖ్యాతి కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమం ఒక్క దానికే ఇవ్వడం అని కాదు.

ఆ ఖ్యాతి కచ్చితంగా కమ్యూనిస్టేతర మహిళా ఉద్యమాలకు, రాజకీయ సంస్థలకు, ఐక్యరాజ్యసమితి, వ్యక్తులకు కూడా చెందుతుంది. వారిలో అనేక మంది అందించిన తోడ్పాటును ఇప్పటికే మనం చూశాము.

అయితే ప్రముఖ, నిర్ణయాత్మక పాత్రను మాత్రం పోషించింది కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమమే.

ముగింపు :

- * అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం ఏర్పాటుకు నిజమైన మూలం 1910లో అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు మహిళా సదస్సు చేసిన తీర్మానమే.
- * 'మార్చి8'కి నిజమైన మూలం 1917 మార్చి 8న మహిళా కార్మికులు ప్రారంభించిన రష్యా విప్లవం.
- * 'మార్చి8'ని అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి శాశ్వతమైన తేదీగా నెలకొల్పిన నిజమైన సంఘటన 1921లో కమ్యూనిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ సదస్సు చేసిన నిర్ణయమే.

విప్లవాత్మక మహిళా కార్మికురాలు అలెక్సేవాను ఉటంకిద్దాం :

“వికాసవంతమైన భవిష్యత్తు కోసం మహిళలందరం కార్మికవర్గ కుటుంబంలో చేరదాం, చేయిచేయి కలిపి సాగుదాం!”

అనుబంధాలు

1

కట్టుకథలు × వాస్తవం

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం, మార్చి 8 మూలాలకు సంబంధించి వాస్తవం కంటే కూడా పెద్ద ఎత్తున కట్టుకథలు, తప్పులు ప్రచారంలో ఉన్నాయి!

ఈ కట్టుకథలు మార్చి 8 మూలం 1857 లేదా 1908లో జరిగిన ఒక ఊహాత్మక సంఘటన అని చెబుతున్నాయి.

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి మార్చి 8ని శాశ్వత తేదీగా నెలకొల్పిన సంస్థను గురించి, అది ఎప్పుడు నెలకొల్పింది అనేదానికి సంబంధించి తప్పులున్నాయి. తప్పుడు పేర్కొన్న సంవత్సరాలు 1910 లేదా 1913 లేదా 1977గా ఉన్నాయి. తప్పుడు ప్రచారంలో ఉన్న సంస్థల పేర్ల గురించి తరువాత చూద్దాం.

మార్చి 8 ఆవిర్భావానికి సంబంధించి...

1857

ఇది చాలా విస్తారంగా, పదేపదే పేర్కొంటున్న కట్టుకథ.

ఈ కట్టుకథ ఏమిటంటే “1857 మార్చి 8న న్యూయార్క్ నగరంలోని గార్మెంట్, టెక్స్టైల్ ఫ్యాక్టరీలలోని మహిళా కార్మికులు సమ్మె జరిపిన రోజును స్మరించుకుంటూ మహిళలు, వారు సమాన హక్కుల కోసం చేసిన పోరాటాన్ని

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవంగా మార్చి 8న సంప్రదాయకంగా జరుపుకుంటారు.⁹³

ఈ విషయాన్ని ఐరాస వెబ్‌సైట్‌లలో ఒక దానిలో పేర్కొన్నారు. అయితే ఇది ఈ వెబ్‌సైట్‌లో కొనసాగుతున్నప్పటికీ ఐరాసాకు చెందిన ఇతర వెబ్‌సైట్ల నుంచి తొలగించారు. అయినప్పటికీ కొన్ని తప్పులు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. కానీ ఈ విషయం ఇంటర్నెట్‌లోనూ, ముద్రించిన అంశాలల్లోనూ వందలాది వ్యాసాల్లో కొనసాగుతూనే ఉంది.

ఈ కట్టుకథ చాలా బలీయంగా ఉంది. దీనికి మరింత మసాలాలు జోడిస్తూ దాదాపు ప్రతి ఒక్కరూ ఈ కథను రాస్తూనే ఉన్నారు. “మార్చి 8”ని సృష్టించింది తానేననే విషయాన్ని విస్మరించి ప్రపంచ కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమం కూడా దీన్నే విశ్వసించడం ప్రారంభించింది.

ప్రపంచ కమ్యూనిస్టు మహిళా ఉద్యమం ఏర్పాటు చేసిన ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ డెమోక్రటిక్ ఫెడరేషన్ (డబ్ల్యుఐడిఎఫ్) 1966లో ఇలా పేర్కొంది : “1857 మార్చి 8న చాలా హీనమైన దుస్తులు ధరించిన మహిళలు న్యూయార్క్ వీధుల్లో పెద్ద ప్రదర్శన నిర్వహించారు. వారు గార్మెంట్, టెక్స్టైల్ ఫ్యాక్టరీల్లో పని చేస్తున్న మహిళా కార్మికులు. వారు తమ పని పరిస్థితులు మెరుగుపరచాలని, అమెరికా మహిళలకు సమాన హక్కులను గుర్తించాలని డిమాండ్ చేస్తూ ప్లకార్డులు ప్రదర్శించారు. (పోలీసులు) వారిని బూటుకాళ్ళతో తొక్కారు. అనేకమంది మహిళలను అరెస్టు చేశారు...”⁹⁴

కానీ అలాంటిదేమీ జరగలేదనేది దిగ్రాంతికల్గించే వాస్తవం. కానీ ఆ కథ విస్తృతంగా ప్రచారంలో ఉంది. దీన్ని లెక్కలేనన్ని వ్యాసాలు, పుస్తకాలలో అనేక భాషల్లో వ్రాశారు.

అసలు/విశ్వసనీయమైన వనరులో అలాంటి దాన్ని ప్రస్తావిస్తూ ఎన్నడూ వ్రాయబడలేదు. ఎవరు వ్రాసిందీ ప్రస్తావించకుండానే ‘ఎ’ వ్రాశారు. ‘ఎ’ వ్రాసినదాన్ని ప్రస్తావిస్తూ ‘బి’ మరికొంత జోడిస్తూ వ్రాశారు. తరువాత ‘బి’ వ్రాసిన దాన్ని ప్రస్తావిస్తూ ‘సి’ మరికొంత జోడించి వ్రాశారు. పైన పేర్కొన్న రచయితల్లో ఎవరో ఒకరిని ప్రస్తావిస్తూ లెక్కలేనన్నిసార్లు వ్రాయడం జరిగింది!

వికీపీడియాలో బాగా పరిశోధించి కార్మిక సమస్యలు, సంఘటనలను గురించి వ్రాసిన వరుసవారీ అంశాల్లో 1857, మార్చి 8న సమ్మె లేదా పోరాటం జరిగినట్లు

ఎలాంటి ప్రస్తావనా ఉండటం మనకు కన్పించదు. ప్రధానంగా అమెరికా లేదా మరో ఇతర విశ్వసనీయ వనరు ఆధారంగా వ్రాసిన ఆ వ్యాసాన్ని వికీపీడియా పెట్టింది.⁹³

అలాంటప్పుడు 1857 కథ ఎక్కడి నుంచి వుట్టింది? ఎలా ప్రచారంలోకి వచ్చింది?

ఈ కల్పిత గాథను తొలుత అప్పటి ఫ్రెంచి కమ్యూనిస్టు పార్టీ పత్రిక 'ఎల్'హూమానైట్' వండి వార్చడం హాస్యాస్పదం!

ఈ వాస్తవాన్ని ఇద్దరు ఫ్రెంచి మహిళా పరిశోధకులు 1970లలో కనుగొన్నారు.

లెలాయానే కండెల్, ఫ్రాకోయిస్ పిక్ అనే ఆ ఇద్దరు పరిశోధకులూ తమ పరిశోధక వ్యాసాన్ని 1982లో ఫ్రెంచి భాషలో ముద్రించారు. వారు దీన్ని గురించి ఇలా పేర్కొన్నారు :

“1955 వరకు మాత్రమే 1857 కల్పనా కథ కన్పించలేదు.

“ఎల్'హూమానైట్ 1955 మార్చి 5న (అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం కానసాగుతోంది) ఒక కథనం ప్రచురించింది. దారుణమైన పని పరిస్థితులను తొలగించాలని, పది గంటల పని దినం ఉండాలని, పనిలో పురుషులతో సమానంగా మహిళలను సమానత్వాన్ని గుర్తించాలని డిమాండ్ చేస్తూ 1857 మార్చి 8న న్యూయార్క్ గార్మెంట్ కార్మికులు పోరాడారనే పోరాట సంప్రదాయాన్ని గురించి ఆ కథనం ఉంది. ఈ సంఘటన గొప్ప ప్రభావాన్ని చూపింది. మరలా అదే కథనం అంటే.. న్యూయార్క్.. కొనసాగింది. వాస్తవానికి క్లారా జట్కిన్ 1910లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి శాశ్వత తేదీని మార్చి 8గా ప్రతిపాదించారు.”...

“ఈ కట్టుకథ దావానలంలా వ్యాపించినట్లు కన్పిస్తోంది. దీనికి సంబంధించి ఎవ్వరూ అనుమానపడినట్లు లేదు. పైగా దానికి ప్రతి ఒక్కరూ దానికి సరికొత్త మెరుగులు దిద్దేందుకే ప్రయత్నించారు మినహా దాన్ని సరిచేసేందుకు ప్రయత్నించినట్లు కన్పించలేదు.”⁹⁴

ఈ కట్టుకథను సృష్టించడానికున్న కారణం ఏమై ఉండవచ్చు? వారు ఇలా చెప్పారు :

“సోవియట్ చరిత్ర నుంచి అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని వేరు చేయాల్సిన అవసరముందని వారు భావించారా లేక బోల్షెవిజం కంటే కూడా పురాతనమైందిగా దాని మూలాన్ని మరింతగా అంతర్జాతీయం చేయడానికి పూనుకున్నారా, ఒక మహాసభ లేదా పార్టీలతో అనుబంధమున్న మహిళల చొరవతో ఆ నిర్ణయం చేయబడటం కాక యాదృచ్ఛికంగా అది ఆవిర్భవించిందని చూపదలిచారా?”

“అదే సంవత్సరంలో జన్మించిన, అంతర్జాతీయ మహిళా సోషలిస్టు ఉద్యమంలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని ప్రతిపాదించిన క్లారా జట్కిన్కు తుది నివాళి పలికేందుకు 1857ను ఎంపిక చేశారా?”⁹⁶

కనుక 1857 అనే కట్టుకథ దాదాపు 30 ఏళ్ళు రాజ్యమేలింది. ఇప్పటికీ ఇంకా చాలా వరకు అది కొనసాగుతూనే ఉంది.

1908

ఈ కట్టుకథ “1909 : అమెరికాలో మొదటి జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని ఫిబ్రవరి 28న జరిపారు. పని పరిస్థితులకు వ్యతిరేకంగా మహిళలు నిరసన తెలిపిన న్యూయార్క్ నగరంలో గార్మెంట్ కార్మికులు 1908లో జరిగిన సమ్మెను గౌరవిస్తూ సోషలిస్టు పార్టీ ఆఫ్ అమెరికా ఈ దినోత్సవాన్ని జరపాలని నిర్ణయించింది.”⁹⁷

ఈ కట్టుకథ ఇప్పటికీ ఐరాస వెబ్‌సైట్లలో ఒకదానిలో దర్శనమిస్తోంది. ఆ వెబ్‌సైట్‌ను అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవంతో సహా వివిధ దినోత్సవాలకు మాత్రమే సంబంధించింది.

అయితే 1908లో అలాంటి సంఘటనేదీ జరగనే లేదు.

మరింత దారుణమైన అంశమేమంటే 1908లో జరిగిన ఈ కల్పిత సమ్మెను రష్యా ఫెడరేషన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ కూడా విశ్వసించడం. రష్యన్ భాషలో ఉన్న దాని అధికారిక వెబ్‌సైట్ ఇప్పుడు కూడా ఈ విషయాన్ని చెబుతోంది. “ఇది 1908 మార్చి 8న ప్రారంభమయింది. సోషల్ డెమోక్రటిక్ ఉమెన్స్ ఆర్గనైజేషన్ పిలుపు మేరకు న్యూయార్క్ నగరంలో దాదాపు 15 వేల మంది మహిళలు తక్కువ పని గంటలు, సమాన పనికి పురుషులతో సమానంగా వేతనం, మహిళలకు ఓటహక్కును డిమాండ్ చేస్తూ నగరంలో ప్రదర్శన జరిపారు.”⁹⁸

1908లో న్యూయార్క్ మహిళా కార్మికుల సమ్మెను గురించి ప్రస్తావించిన ఏ ఒక్క వ్యాసం కూడా దానికి ఎలాంటి విశ్వసనీయమైన ఆధారాన్ని చూపలేదు.

కానీ అలాంటి సంఘటనేమీ అక్కడ జరగలేదు.

ఇంటర్నేషనల్ లేడీస్ గార్మెంట్స్ వర్కర్స్ యూనియన్⁹⁹పై పరిశోధనా కేంద్రం వెబ్‌సైట్ తేదీల వారీగా ఇచ్చిన సమాచారంలో గానీ, ఇంతకు ముందే పేర్కొన్నట్లు వికీపీడియాలో కార్మిక సమస్యలు, సంఘటనలకు సంబంధించి తేదీలవారీ సమాచారంలోగానీ ఇలాంటిదేదీ కన్పించదు.

మార్చి 8 ఏర్పాటు

అన్ని దేశాలకూ అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం కోసం శాశ్వతంగా ఒక తేదీగా మార్చి 8ని ఎలా, ఎప్పుడు ఏర్పాటు చేశారనే విషయాన్ని మనం ఈ పుస్తకంలో చూశాం.

దాన్ని పేర్కొందాం :

1917కు ముందు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని ఆదివారాల్లో నిర్వహించేవారు. 1917 నుంచి రష్యాలో ఒక నిర్దిష్ట తేదీనాడు అంటే మార్చి 8న జరుపుకుంటున్నారు. జర్మన్లు దీన్ని అనుసరించలేదు. కానీవారు 1920 మే 9న⁶⁴, 1921 ఏప్రిల్ 3న⁶⁵ జరిపారు. ఆ రెండు తేదీలూ ఆదివారాలే.

బల్గేరియన్ల ప్రతిపాదనపై కమ్యూనిస్టు ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ నిర్ణయం మేరకు 1921 అనంతరం అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు కేలండర్లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని మార్చి 8న నిర్వహించడమనేది నిర్దిష్ట సంఘటనగా కొనసాగుతోంది.

కానీ మార్చి 8ని శాశ్వత తేదీగా చేసిన సంవత్సరాన్ని 1921కి బదులు అనేక వ్యాసాల్లో తప్పుగా పేర్కొనడం జరిగింది. తప్పుగా పేర్కొన్న సంవత్సరం 1910 లేదా 1913 లేదా 1977. ఆయా సంస్థలను కూడా తప్పుగా పేర్కొనడం జరిగింది. దీన్ని మనం ఒక్కొక్కటిగా చూద్దాం.

1910

అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవ ప్రారంభకురాలైన క్లారా జట్కిన్ 1928లో ఇలా వ్రాశారు : “1910లో కోపెన్‌హేగెన్‌లో నిర్వహించిన సోషలిస్టు మహిళల రెండవ ఇంటర్నేషనల్ అంతర్జాతీయ ఐక్య కార్యచరణ దినోత్సవంగా అంతర్జాతీయ

మహిళా దినోత్సవాన్ని మార్చి 8న జరపాలని నిర్ణయించింది.¹⁰⁰

ఇది వాస్తవం కాదు. ఇది బహుశా ఆమె జ్ఞాపకశక్తిని కోల్పోవడం వల్ల జరిగి ఉండవచ్చు. ఆమె పేర్కొన్న ఆ సదస్సు అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి ఏ ఒక్క తేదీని నిర్ణయించలేదని మనం ఇప్పటికే చూశాం.

1913

అలెగ్జాండర్ కొల్లంతాయ్ కూడా తప్పుగా వ్రాశారు. ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఆమె వ్యాసం “అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం”లో “1913లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం మార్చి 8కి మార్చడం జరిగింది” అని వ్రాశారు.¹⁰¹

ఇది కూడా కొల్లంతాయ్ జ్ఞాపకశక్తిని కోల్పోవడం వల్లనే జరిగి ఉండవచ్చు. రష్యాలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని 1913లో మార్చి 8న కాక మార్చి 2న జరిపారు. 1914లోనూ, 1917లోనూ, ఆ తరువాత రష్యాలో శాశ్వతంగా మార్చి 8న నిర్వహించారు. దీన్ని మనం ఇప్పటికే చూశాం.

కానీ కొల్లంతాయ్ ప్రకటనను అనుసరించి “అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం 1913లో మార్చి 8కి మారింది” అని చెప్పడంవల్ల అది అన్ని దేశాలకూ వర్తిస్తుంది. కానీ అది వాస్తవం కాదు.

1977

“ఉమెన్ వాచ్ : అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం”. యుఎస్ డాట్ఆర్గ్ నుంచి అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవంపై 2012-03-08న తిరిగి తీసుకున్న వికీపీడియా వ్యాసంలో “.... మహిళల హక్కులు, ప్రపంచ శాంతి కోసం ఒక రోజును అంటే మార్చి 8ని ప్రకటించాల్సిందిగా 1977లో ఐరాస సర్వసభ్య సభ తన సభ్య దేశాలను ఆహ్వానించింది.”¹⁰²

ఇది ఒక తప్పే. దీన్ని పైన పేర్కొన్న ఐరాస వెబ్సైట్ నుంచి తొలగించారు. కానీ వికీపీడియాలోనూ, ఇంకా అనేక వ్యాసాల్లోనూ ఇంకా కొనసాగుతూనే ఉంది.

2

కాలక్రమణిక

ఆగస్టు 17, 1907

సోషలిస్టు మహిళల మొదటి ఇంటర్నేషనల్ సదస్సు జర్మనీలో స్టట్ గార్డ్ లో జరిగింది. మహిళలకు ఓటుహక్కును, ఎన్నికయ్యే హక్కును డిమాండ్ చేస్తూ చేసిన తీర్మానం ఆమోదించబడింది.

మే 3, 1908

‘మహిళా దినోత్సవ’ తొలి నగర స్థాయి సమావేశం అమెరికాలోని చికాగో నగరంలో జరిగింది.

ఫిబ్రవరి 28, 1909

‘మహిళా దినోత్సవ’ తొలి జాతీయ స్థాయి ప్రదర్శన అమెరికాలో జరిగింది.

ఆగస్టు 26-27, 1910

డెన్మార్క్ లోని కోపెన్ హేగెన్ లో జరిగిన సోషలిస్టు మహిళల రెండవ ఇంటర్నేషనల్ సదస్సులో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరపాలని క్లారా జట్కిన్, కాటే డంకర్, తదితర కామ్రేడ్స్ ప్రతిపాదించిన చారిత్రక తీర్మానం ఆమోదం

పొందింది. ఇదే అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి అసలైన మూలం.

మార్చి 19, 1911

మొదటిసారిగా జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, స్విట్జర్లాండ్, డెన్మార్క్లో తొలిసారిగా అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరిగింది.

మే 12, 1912

జర్మనీ, స్వీడన్ సహా పలు దేశాల్లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరపబడింది.

మార్చి 2, 1913

మొట్టమొదటిసారిగా రష్యాలోనూ (జులియన్ కేలండర్ ప్రకారం 1913, ఫిబ్రవరి 17న) జర్మనీతో సహా అనేక దేశాల్లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరిగింది.

మార్చి 8, 1914

పోలీసు అణచివేత జరిగినప్పటికీ రష్యాలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నిర్వహించబడింది.

జులై 28, 1914

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమైంది.

నవంబర్ 1, 1914

ప్రతి దేశంలోనూ ప్రభుత్వానికి, బూర్జువాలకు వ్యతిరేకంగా ఆయుధాలు పట్టండని లెనిన్ పిలుపునిచ్చారు.

మార్చి 7, 1915

స్విట్జర్లాండ్లో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నిర్వహించారు.

మార్చి 26-28, 1915

స్విట్జర్లాండ్లోని బెర్న్లో నిర్వహించిన సోషలిస్టు మహిళల అంతర్జాతీయ సదస్సు కార్యచరణకు పూనుకోవాలని, శాంతి కోసం డిమాండ్ చేయాలని మహిళలకు పిలుపునిచ్చింది.

మార్చి 8, 1917

రష్యాలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం రోజున పెట్రోగ్రాడ్ మహిళా కార్మికులు రొట్టె, శాంతి డిమాండ్ చేస్తూ సమ్మె చేసి ర్యాలీ నిర్వహించడం ద్వారా రష్యాలో చారిత్రాత్మక విప్లవం ప్రారంభమైంది. (జులియన్ కేలండర్‌ను అనుసరించి ఈ విప్లవాన్ని ఫిబ్రవరి విప్లవం అని పిలుస్తారు.). ఈ రకంగా మార్చి 8న అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం నిర్వహించబడింది. మార్చి 8కి అసలైన మూలం ఇదే.

మార్చి 16, 1917

రష్యా రాచరికం కూలగొట్టబడింది. జులియన్ కేలండర్‌ను అనుసరించి ఫిబ్రవరి విప్లవంగా పిలవబడే విప్లవం ఘనవిజయం సాధించింది.

నవంబర్ 7, 1917

సోవియట్ రాజకీయాధికారాన్ని తన చేతుల్లోకి తీసుకుంది. లెనిన్ నేతృత్వంలో మంత్రి మండలి ఏర్పడింది. శాంతి, భూమిపై డిక్రీ జారీ అయింది.

1920

‘అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం-మార్చి 8’ రష్యాలో సాధారణ సెలవు దినంగా ప్రకటించబడింది.

జులై 30-ఆగస్టు 2, 1920

కమ్యూనిస్టు మహిళల తొలి అంతర్జాతీయ సదస్సు మాస్కోలో జరిగింది.

జూన్ 9-15, 1921

మాస్కోలో జరిగిన కమ్యూనిస్టు మహిళల రెండవ అంతర్జాతీయ సదస్సులో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవానికి మార్చి 8ని శాశ్వత తేదీగా నిర్ణయిస్తూ చారిత్రాత్మక నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. ‘మార్చి 8-అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని’ నెలకొల్పిన అసలైన సంఘటన ఇదే.

డిసెంబర్ 1, 1961

మహిళల ఇంటర్నేషనల్ డెమోక్రటిక్ ఫెడరేషన్ ఏర్పాటయింది.

నవంబర్ 1, 1961

అణ్ణాయుధాలకు, వియత్నాంపై యుద్ధానికి వ్యతిరేకంగా అమెరికాలో మహిళలు సమ్మెకు దిగారు. ఈ ఆందోళనను 'ఉమెన్ స్ట్రైక్ ఫర్ పీస్' నిర్వహించింది.

1966

అమెరికాలో నేషనల్ ఆర్గనైజేషన్ ఫర్ ఉమెన్ ఏర్పాటయింది.

1967

న్యూయార్క్ ర్యాడికల్ ఉమెన్ ఏర్పాటయింది.

మార్చి 8, 1968

మహిళా విముక్తి సంస్థలు చికాగోలో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని నిర్వహించాయి.

సెప్టెంబర్ 7, 1968

అట్లాంటిక్ నగరంలో జరిగిన మిస్ అమెరికా పోటీలను న్యూయార్క్ ర్యాడికల్ ఉమెన్ నిరసించారు.

'రవికెలు తగలబెట్టడం' కాదు, రవికెలు, మొలతాళ్ళు వంటి వాటిని చెత్తబుట్టలోకి విసిరారు.

1969

చికాగో ఉమెన్స్ లిబరేషన్ యూనియన్ ఏర్పాటయింది. వందలాది స్త్రీవాద గ్రూపులు, ఉద్యమాలు, అనేక పత్రికలు స్త్రీవాదం గురించిన చైతన్యాన్ని విస్తరింపజేశాయి.

1971

మహిళల పురోభివృద్ధి కోసం ఒక అంతర్జాతీయ సంవత్సరం యొక్క ప్రాధాన్యతను బెర్లిన్ లో జరిగిన బ్యూరో ఆఫ్ ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ డిమోక్రటిక్ ఫెడరేషన్ నొక్కి చెప్పింది.

ఫిబ్రవరి 23, 1972

మహిళా సంవత్సరాన్ని, మహిళల పట్ల వివక్షను రూపుమాపేందుకు ఒక సదస్సును ప్రతిపాదిస్తూ ఫ్రెడా బ్రౌన్ ఐక్యరాజ్యసమితి సెక్రటరీ జనరల్ కు ఒక లేఖను పంపారు.

మార్చి 1972

మహిళల స్థితిగతులపై జరిగిన ఐరాస కమిషన్ సమావేశంలో “అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని” ప్రకటించాలనే ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ డెమోక్రటిక్ ఫెడరేషన్ ప్రతిపాదనను హెర్బా కూసిన్ సమర్పించారు.

1975ను అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంగా ప్రకటించాల్సిందిగా ప్రతిపాదిస్తూ అనంతరం ఆ కమిషన్ ఐరాస సర్వసభ్య సభకు సిఫారసు చేసింది.

డిసెంబర్, 1972

సర్వసభ్య సభ ఆ సిఫార్సును ఆమోదిస్తూ 1975ను అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంగా ప్రకటించింది

మార్చి 8, 1975

మొట్టమొదటిసారిగా ఐక్యరాజ్యసమితి అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవాన్ని నిర్వహించింది.

జూన్ 19-జూలై 2, 1975

అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరపు ప్రపంచ సదస్సు మెక్సికో నగరంలో నిర్వహించబడింది.

డిసెంబర్ 16, 1977

మహిళల హక్కులు, అంతర్జాతీయ శాంతి కోసం సంవత్సరంలో ఏదో ఒక రోజును ఐక్యరాజ్యసమితి దినోత్సవంగా ప్రకటించాల్సిందిగా అన్ని దేశాలనూ ఆహ్వానిస్తూ ఐరాస సర్వసభ్య సభ ఒక తీర్మానాన్ని ఆమోదించింది.

ఫిబ్రవరి 2, 2015

“ప్రపంచవ్యాప్తంగా మహిళలు చేసిన పోరాటాలు, ఐక్యరాజ్యసమితిలో మా సంస్థ చూపిన చొరవ మూలంగా అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం ఏర్పాటయింది” అని తన 70వ వ్యవస్థాపక దినోత్సవం రోజున ఉమెన్స్ ఇంటర్నేషనల్ డెమోక్రటిక్ ఫెడరేషన్ ఒక ప్రకటనలో పేర్కొంది.

